Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН · № 131 (7021). · 12 июль, 1979 йил · ПАЙШАНБА · Баҳоси 2 тийин.

ЧОРВАЧИЛИКНИ ЮКСАЛТИРИШ — УМУМХАЛҚ ИШИ

Мамлакат экономикасини ривожлантириш ва халқ турмушини янада яхшилашда чорвачиликни тез суръатлар билан юксалтириш ҳозирги вақтда асосий вазифа қилиб қўйилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг ўтган йил июль ва ноябрь Пленумлари қарорларида, КПСС Марказий Комитетч Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг бу пленумларда сўзлаган нутқларида қишлоқ хўжалигининг муҳим ва ҳаётий тармоғи бўлган чорвачиликни ҳар тарафлама юксалтириб, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш партия, хўжалик, касаба союз, комсомол ташкилотлари олдида турган умумхалқ ва умумдавлат аҳамиятига эга бўлган ғоят муҳим ишдир, дейилган.

—Мамлакат экономикаси ривожининг бутун бориши, халқ турмуш даражасининг муттасил ўсиб бориши,— деган эди Л. И. Брежнев,— ҳозир чорвачиликни янада тезроқ юксалтириш вазифасини биринчи планга қўймоқда. Сўнгги вақтда халқ фаровонлигининг ўсиши, бутун чорвачилик маҳсулотларига талабнинг ўсишига олиб келганлиги қонуний ҳолдир. Шу муносабат билан шундай бир аҳвол вужудга келдики, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштириш сезиларли кўпайганлигига, бу тармоқда ишни ташкил этиш яхшиланганига қарамай, чорвачиликни ривожлантиришнинг ҳозирги даражаси тез ўсиб бораётган эҳтиёжларга жавоб бермаяпти. ...Чорвачиликда янги юксалишга эришиш партиямизнинг, ҳамма министрлик ва идораларимизнинг, колхоз ва совхозлар раҳбарларининг, ҳамма қишлоқ меҳнаткашларининг бу тармоққа ғоят жиддий эътибор беришларини талаб қилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Тошкент область партия комитети КПСС XXV съезди ва партия Марказий Комитетининг пленумлари қарорларига амал қилиб бу масала билан атрофлича шуғулланиб, ўз пленумларида, партия ташкилотларининг йиғилишларида чорвачиликни ривожлантириш билан боғлиқ бўлган масалалар билан чуқур ва доимий равишда шуғулланиб келмоқдалар. Бунинг натижасида сўнгги вақтларда бир мунча ишлар қилинди. Область партия комитетининг бўлиб ўтган пленумида «гўшт, сут ва тухум етиштиришни кўпайтириш юзасидан область партия комитетининг II пленуми қарорларининг бажарилишини таъминлаш бўйича белгиланган тадбирларни қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисида»ги масала кўриб чиқилди.

Партия, совет ва хўжалик ташкилотлари томонидан кўрилган амалий тадбирлар натижасида гўшт, сут ва бошқа маҳсулотларни етиштириш мақсадида йирик чорвачилик комплекслари, паррандачилик фабрикалари қурилди, уларнинг моддий базаси мустаҳкамланди. Беш йилликнинг ўтган уч йили мобайнида колхозлар ва давлат хўжаликларида гўшт етиштириш — 15 процент, сут — 18 процент, тухум — 1,5 марта кўпайди. Партия ва комсомол ташкилотлари чорвачилик фермаларида ишлаётган коммунист ва комсомоллар билан бевосита иш олиб бориб, уларнинг масъулиятини, авангардлик ролини оширмоқдалар. Юзлаб йигит-қизлар фермаларда ишлаш учун йўлланма олдилар. Калинин, Оржоникидзе, Бўка ва Тошкент район партия комитетлари, бир мунча колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари ҳамда маъмуриятлари бутун имкониятлар ва резервларни ишга солиб, план ва топшириқларни ортиғи билан бажармоқдалар. Шу нарса характерлики, Калинин районида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан давлатга гўшт сотиш 26 процент, сут — 11 процент, тухум — 28 процент кўпайди. Чорва маҳсулотлари ишлаб чиқариш суръатини ошириш юзасидан йиллик марра эгалланди.

Область партия комитетининг пленуми шу нарсани алоҳида кўрсатдики, чорва маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан эришилган суръатлар ҳамон аҳолининг бу маҳсулотларга бўлган талаб ва эҳтиёжини тўла қондира олмаяпти. Айрим районларда қўшимча резервлар ишга солинмаяпти. Оққўрғон, Ғалаба, Янгийўл, Бекобод, Бўстонлиқ, Ўрта Чирчиқ районларида гўшт, сут, тухум етиштириш йиллик планлари бажарилмаяпти. Бундай районлар ва хўжаликлар ишидаги камчилик ва нуқсонлар бир неча бор танқид қилинди. Лекин район партия комитетлари ҳалигача бундан тегишли хулоса чиқариб олганларича йўқ. Хўжалик раҳбарларига нисбатан талабчанлик оширилмаяпти. Қолоқ хўжаликларнинг ишлари атрофлича ўрганилмайди. Калинин райони хўжаликларида гўштга топширилаётган молларнинг тирик вазни 500 килограммдан ошган бир пайтда Оҳангарон, Коммунистик ва бошқа районларда қорамоллар зўрға 357 килограмм тош босаётганлигини қандай баҳолаш керак?! Сигирлар сонини ўстириш, сутчилик комплекслари ишини яхшилаш, озуқа етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш, фермалар қурилишини тез суръатлар билан олиб бориш сингари муҳим масалалар ҳамма колхоз ва совхозларда ҳам изчиллик билан амалга оширияпти, деб бўлмайди.

Область партия комитетининг пленуми барча партия ташкилотлари ва коммунистлар диққат-эътиборини чорвачиликни бутун чоралар билан юксалтириш вазифаларига қаратди. Бу соҳа коммунистик мўл-кўлчиликнинг, халқ фаровонлигини оширишнинг ғоят муҳим, зарбдор соҳасидир. Партия ташкилотлари партиямиз Марказий Комитети, ўртоқ Л. И. Брежнев кўрсатмалари ҳамда область партия комитетининг пленумлари қабул қилган ҳужжатларда аниқ ва равшан белгилаб берилган вазифаларни тўла-тўкис бажариш учун янада ғайрат, ташаббус билан ишлаб, ташкилотчилик, оммавий-сиёсий ишларни кучайтиришлари керак. Ҳар бир раҳбар ходимнинг масъулиятини ошириб, уларга нисбатан талабчан бўлиш зарур. Район, шаҳар партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари ўз йиғилишлари ва пленумларида бу масалани яна бир бор кўриб чиқишлари, чорвачилик маҳсулотларини кўпроқ етиштириш юзасидан қўшимча тадбирлар белгилаб, резервлар ва имкониятлардан тўла фойдаланишлари керак. Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда орқада қолаётган, ишни ташкил этишда сусткашлик кўрсатаётган хўжаликлар ва уларнинг раҳбарлари фаолияти бюро йиғилишларида ва пленумларда атрофлича муҳокама қилиб, қаттиқ танқид остига олиниши ҳамда ишда ўзгариш ва бурилиш ясаш учун амалий тадбирлар белгиланиши зарур.

Партия ташкилотлари чорвачиликни янада ривожлантириш масалаларини муҳокама қилган пайтда бу тармоқни ишчан, қобилиятли, ишни севадиган, истиқболли кадрлар билан мустаҳкамлашга, фермаларда ташкилий-партиявий ишлар савиясини янада такомиллаштириш, колхоз ва совхозлар бошланғич, цех партия ташкилотлари, партия группаларининг жанговарлигини оширишга, чорвадорлар ўртасида социалистик мусобақани кучайтириб, илғорлар тажрибасини оммалаштиришга алоҳида эътибор беришлари лозим.

Область партия комитетининг бундан олдин бўлиб ўтган пленумлари қарорларининг қандай бажарилаётганлигини яна атрофлича муҳокама қилиши ва қўшимча тадбирлар белгилаши — партиявий иш услубини, масалаларга ленинча оператив, принципиаллик, талабчанлик билан ижодий муносабатда бўлишнинг ёрқин намунасидир. Барча партия ташкилотлари ўз фаолиятларида бунга амал қилишлари, қабул қилинган қарорларнинг ижроси учун изчиллик билан иш олиб боришлари зарур. Партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотлари барча коммунистларнинг диққат-эътиборини чорвачиликни янада тез суръатлар билан ривожлантириш учун курашга қаратайлик.

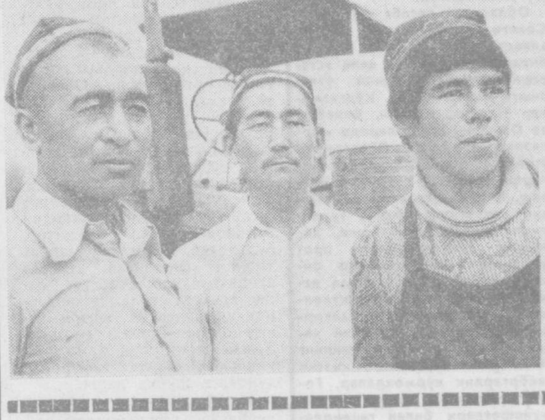

Ҳар гектар ердан кам деганда 35 центнердан ҳосил топширамиз.

Бўка районидаги Мичурин номли колхознинг коммунист Ҳолдор Алматов бошлиқ бригадаси заршуносларининг бу йилги аҳди шундай.

Улар элга берган ваъдаларини шараф билан бажариш учун пахтазорларда мардона меҳнат қилмоқдалар. Маҳоратлари, қалб кўрларини сарф этиб, табиат қийинчиликларини енгдилар. Асосий майдонларда кўчатлар бутлаб олинди. Бригада деҳқонлари республика партия ва ҳукуматининг Мурожаатига жавобан ривожланишдан орқада қолган ғўзаларни яхши ғўзалар қаторига етказиб олиш юзасидан зарур тадбирлар белгилаб чиқдилар. Бу тадбирларда экинни маҳаллий ўғит билан озиқлантириш, суғориш билан культивацияни узвий равишда боғлаб олиб боришга катта аҳамият берилган.

Ҳамма бир ёқадан бош чиқариб, белгиланган тадбирларнинг ўз вақтида ва беками-кўст бажарилиши учун курашмоқда. Суратда: (чапдан) бригадир Х. Алматов, бригада аъзоларидан Темир Туропов ва Тўқли Алиевларни кўриб турибсиз. (ўнгда) культивация пайти.

И. Тўлисбоев фотоси.

ҲОСИЛ ВАХТАСИ

ҲАМ ПАХТА, ҲАМ ДОН

Ҳар гектар суғориладиган ердан беда 3—4 марта ўриб олиниб, 30—40 центнердан буғдой ҳосили олинмоқда. Шу даланинг ўзи алмашлаб экиш оборотига киритилиб, пахта етиштирилмоқда.

Ўзбекистонда азалдан «сув бор жойда ҳаёт бор» дейишади. Сув бор жойда эса суғориладиган экинзорлар бўлади. Республика харитасидаги яшил рангга бўялган жойларнинг ҳаммаси водийлар бўлиб, водийлар эса пахтазор дегани, пахтазор бу ерда танҳо ҳукмрон. Жазирама ўлкада пахтадан бошқа қайси экин ҳам кўпроқ фойда бера оларди?!

Пахтачилик ҳозирги авжига чиққан бир вақтда дон экинлари суғориладиган жойлардан сурилиб, лалмикор ерларга ўтди. Шуни таъкидлаш кераккки, ҳозир ҳам тоғ ёнбағридаги суғорилмайдиган зоналар ғалла етказиб бермоқда. Аммо пахтакор зоналарда экинлар структураси ва дон етиштириш ҳажмида кейинги йилларда ажойиб ўзгаришлар юз берди.

Буғдой ва арпа водийларга пахта-беда алмашлаб экишда қондош экин сифатида «қайтиб келди». Илгари алмашлаб экиладиган далалардан фақат пичан олинарди. Энди бўлса ўт ҳали бўй чўзишга улгурмай туриб, пишиб етилган ғалла ўриб олинмоқда. Гектаридан 30—40 центнердан дон йиғиб олинмоқда, кейин эса суғоришга зўр бериб, бедани тез ўстириб, уч-тўрт, ҳатто беш марта пичанга ўриб олишмоқда.

Алмашлаб экишда дон экинлари билан бирга бу ўлкадаги иккинчи мўъжиза экин — маккажўхори ҳам пахтазорларни анча-мунча қисиб қўйди. Маккажўхорининг эрта экилганидан дон, такрор экилганидан силос олинмоқда. 1974 йилда республика 70 минг тонна маккажўхори дони етиштирган бўлса пахта ҳосили муттасил ошиб боргани ҳолда ўтган йили 1 миллион тонна маккажўхори дони йиғиштириб олинди. Бу йил эса 1,3 миллион тонна дон олиш мўлжаллаб турилибди.

Шу орада пахтачиликдан анча узоқ бўлган Орол бўйи пахтазорлар орасида тарқалиб ётган бамисоли ойнадек ялтираб турувчи шолизорларни бир жойга тўплаб, Шимол томон улкан майдонга йиғди. Бундан ташқари унга Амударё дельтасидаги қамишзор қўриқдан ўзлаштирилган майдонлар қўшиб берилди. Совет шоликорлигининг йирик зоналаридан бири шу тариқа вужудга келди. Унинг ҳиссасига эндиликда Иттифоқ бўйича етиштирилаётган жами шолининг 12,5 проценти тўғри келмоқда. 1966 йилда Орол бўйи 29,7 минг тонна шоли етиштирган эди. 1978 йилда 223 минг тонна етиштирди. Бу йил эса чорак миллион тонналик маррани эгалламоқчи. Қорақалпоғистон АССРнинг Орол денгизига туташган бутун зонаси деярли тўла равишда шоликорликка ўтказилди. Барча йирик суғориладиган районларни ўзлаштириш иши билан шуғулланувчи қудратли бошқарма — «Средазирсовхозстрой»нинг қурилиш бўлинмалари мустаҳкамланмоқда.

Республика олдига товар дон етиштирувчи йирик база бўлиб қолиш вазифаси қўйилаётгани йўқ. Аммо Ўзбекистон ўзининг пахтачиликка ихтисослашувини чуқурлаштира бориб, тобора мўл-кўл дон етиштирмоқда, энг муҳими эса кунжарани деярли тўла-тўкис Бутуниттифоқ озуқа оқсили фондига бериб, ўзи учун озуқа доннинг янги-янги ресурсларини вужудга келтирмоқда. Бу эса чорвачиликни тобора дадилроқ ривожлантириш, суғориладиган зонада йирик гўшт фабрикалари тармоғини ташкил этишга киришиш ҳамда чорвачилик маҳсулотларига бўлган ички эҳтиёжларини тўлиқроқ қондириш учун имконият яратмоқда.

Шимолдан Жанубга қараб юриб, учта хўжаликни кўздан кечирайлик.

...Жиззах областидаги «Ударник» совхозининг биринчи бўлимида ака-ука Мажид ва Анорқул Аҳмедовлар ўзларининг «Нива» комбайнларида эрта тонгдан қош қорайгунча ишлашади. Ғалла бирам бўйли, бирам қалин, дони бирам салмоқли бўлиб етишган. Шу боисдан ҳар куни 6 гектар ердаги ҳосилни ўриб-йиғиш норма қилиб қўйилган. Ака-ука Аҳмедовлар кунига 10—11 гектар ердаги ҳосилни ўриб-йиғиб олишмоқда. Дон ташувчилардан А. Кенжаев билан Э. Илёсовлар бирор минут ҳам махтал қилиб қўйишмайди. Улар бу ерга ёрдамлашгани Тошкентдан келишган.

Совхознинг олтинчи бўлимидаги комбайнчилар мусобақасида ҳам бутун бошлиқ бир оила пешқадамлик қилмоқда. Виктор Емельянович Шлегин ва унинг фарзандлари Николай билан Виктор ёнма-ён туриб учта «Нива»ни бошқаришмоқда. Улар уч комбайн билан ҳар куни 30 гектар ердаги ҳосилни ўриб-йиғиб олишни шиор қилиб олишган. Амалда ҳам шундай бўлмоқда.

Чўлқуварлар Мирзачўлни ўзлаштириб бўлгач, ёппасига Зомин чўлига отландилар. Лалмикор ерларга ҳужум бошладилар. Бу йил икки минг гектар ғаллазор — «Ударник» совхозининг бутун бешинчи бўлими янги соҳиб — пахтачилик хўжалигига ўтказилди.

— Ернинг суғорилиши ҳаммага қувонч келтиради,— дейди совхоз директори Ленора Ҳамзаевна Алиева. — Биз ҳам қувонамиз. «Ударник» совхозимиз тузилганига ярим аср бўлди. Вақти келиб, унинг ўрнида пахтазорлар, боғ-роғлар ястанади. Аммо биз бу йил шундай қилишга қарор этдик: бошоқли дон экинлари майдонини камайиб, эндиликда 20,6 минг гектарни ташкил этади. Лекин бари бир ҳосил мўл бўлган ўтган йилдагидан ҳам кўпроқ дон олишимиз керак. Ҳамма экинларни энг яхши муддатларда экиб олдик. Барча майдонларни гербицидлар билан ишлаб, обдон ўғитладик. Ҳозиргача экинларнинг ярмини ўриб-йиғиб олдик. Ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 15,5 центнердан дон янчиб оляпмиз. Ҳаммаси бўлиб совхоз 30 минг тоннадан кўпроқ дон етиштиради. Бу хўжаликнинг бутун тарихи мобайнида рекорд кўрсаткичдир.

...Қашқадарё водийсидаги Охунбобоев номли совхоз Чироқчи районидаги лалмикор ерларнинг бир қисми ҳисобланади. Бу ерда 24 минг гектар майдонга буғдой ва арпа экилади. Ҳозиргача буғдой ва арпанинг тўртдан уч қисми ўриб-йиғиб олинди. Ўрта ҳисобда 16 центнердан дон янчилмоқда. Маҳаллий шароитда бу ажойиб ҳосил. Лекин қўшимча мажбуриятни бажариб, салкам 40 минг тонна дон етиштириш учун сира ҳам нобудгарчиликка йўл қўймаслик керак. Хўжалик бунчалик даражага ҳали етмаган эди. Хўжаликда ўрим сифати бўйича техника инспекцияси тузилган. Дон ташувчи машиналарнинг борти кенгайтирилди. Доннинг тўкилиб нобуд бўлишининг бошқа ҳамма тешиклари ёпилди. Зарур бўлган жойларнинг ҳаммасида ёнғинга қарши майдонлар ҳайдаб қўйилди. Кечқурун ишга якун ясалади. Шунда совхоз директори Хушвақт Хуррамов, албатта, шу сўзларни айтади:

— Хўш, «Прожектор» ёғдуси бизга нималарни кўрсатмоқда?..

Нобудгарчиликка қарши кураш олиб борувчи комсомол постлари ва халқ назоратчилари барча ўрим-йиғим транспорт отрядларида, ўрим-йиғимнинг, дон янчиш ва уни ташишнинг ҳамма босқичларида ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар. Шиор ҳам ўша-ўша —бир грамм ҳам дон нобуд бўлмаслиги керак.

...Сурхондарё водийсидаги «Искра» совхози. Бу хўжалик шоли етиштиради. Унинг асосий экинзорлари Амударё этакларида жойлашган бўлиб, уч минг гектар майдонни эгаллайди. Пахтакорлар учун оғир келган йил шоликорларга ҳам машаққатлар келтирди. Ҳамма майдонга экин экиб, гербицидлар билан ишлов берган ҳам эдиларки, дарё қутириб, 200 гектар ердаги экинни ювиб кетди, экинзорларни сув босди. Ҳамма ишни бошидан бошлашга тўғри келди. 25 та насос ўрнатиб, сувни чиқаришди, зарур жойларда қайта экишди, яна учта самолётни ёрдамга чақириб, иккитасини озиқлантиришга, биттасини гербицид сепишда ишлатишди. Қисқа муддат ичида жами майдонлардаги экинзорларга ишлов бериб, гербицидлар солишди, ўғитлашди.

— Экинзорларимизнинг аҳволи яхши, — дейди совхоз директори Ҳалим Муродов. — Қалин, бақувват шолизорлар ҳосил бўлмоқда. Бу йил биз ҳар қачонгидан ҳам кўп —ҳар гектар ердан 75 центнердан шоли етиштиришга қатъий азму қарор этганмиз.

«Искра» совхозидаги аҳвол Орол бўйидаги бошқа шоликорлик хўжаликларга ҳам хосдир. Қийинчиликлар юз берди, лекин улар бартараф этилди. Бу йил илгаригидан анча барвақт ва кўп миқдорда гербицидлар, ўғит ташиб келтирилди, техника кўпайди, суғоришда, ишлов беришда ўтган йилдагидан олдинда боряпмиз. Бундан ташқари, республикада экин майдони ҳам 4 минг гектар кенгайди. Ваъда қилинган 350 минг тонна шоли етиштириш учун ҳамма имкониятлар бор.

Лалмикор ерларда ёмғир қўл келди. Ёғингарчилик ҳосилни мўл-кўл қилди. Муҳими — ўрим-йиғимда сусткашликка йўл қўймасликдан иборат. Ҳолбуки баъзи жойларда — Сурхондарё, Сирдарё, Жиззах областларида қолоқликка йўл қўйилди. Бунинг олдини олиш лозим. Маккажўхорикорликка келганда шуни айтиш кераккки, бу борада ҳам экинларни парвариш қилишда, экин ривожида қолоқлик кўзга ташланди. Аммо маккажўхорикорлар мақсад сари дадил бормоқдалар, — жами экин майдонлари ҳозиргача икки марта суғорилди, икки марта озиқлантирилди, уч марта ишлов берилди. Экинлар аҳволи яхши бўлиб қолди. Дон резервини тўлдириш учун эса одатда силос учун ажратилган такрорий экинларнинг каттагина қисмидан фойдаланилади. Бу экинлар бугунги кунда дон технологияси бўйича экилмоқда.

Маҳсулот етиштиришда гарантияланган ҳосил бўлмиш суғориладиган майдонларнинг, айниқса жанубий зоналардаги майдонларнинг роли тобора ортиб бормоқда. Ўзбекистон деҳқонлари 1979 йилда мамлакатга 5,7 миллион тонна пахта етказиб бериш ва июль-август ойларида зарбдор меҳнат қилиб, ҳосилни мумкин қадар тезроқ етилтириб олиш, 2.255 минг тонна дон етиштириш, илгари белгиланганидан кўпроқ дала ва ферма маҳсулотлари етиштиришга аҳд қилишган. Республика деҳқонлари учун ҳозир бу энг асосий масаладир.

Г. ДИМОВ,
«Известия» мухбири.
ЎЗБЕКИСТОН ССР.
[«Известия», 10 июль].

ҚЎРИҚ СОВХОЗДА БАЙРАМ

ЖИЗЗАХ, 10 июль. (ЎзТАГ). Октябрь районидаги Охунбобоев номли совхозда ўн йил мобайнида пахта ҳосилдорлиги уч баравар кўпайди. Шу вақт ичида ватан хўжалик деҳқонларидан салкам 90 минг тонна пахта, 12 минг тонна дон, 15 минг тонна сут ва кўпгина бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари олди. Бу эса план топшириқларида кўзда тутилганидан анча кўпдир. Бу йил совхоз меҳнатчилари камида 11 минг тонна «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилдилар.

Совхознинг ўн йиллиги шарафига хўжаликнинг марказий майдонида Ўзбекистон республикасининг биринчи президенти Йўлдош Охунбобоев ҳайкали очилди. Деҳқонлар, қурувчилар, ирригаторлар, партия, меҳнат ва Улуғ Ватан урушининг ветеранлари ҳайкални очиш маросимига келдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов тантана қатнашчилари ҳузурида нутқ сўзлади.

БИР КОЛХОЗ ХАБАРЛАРИ

ДАЛА МАЛИКАСИ АРДОҚДА

КОЛХОЗДА мўл «қаҳрабо дон» етиштириш учун астойдил ҳаракат қилинмоқда. Бу йил 260 тонна маккажўхори дони етиштириш ва шундан 180 тоннасини давлат омборларига топшириш планлаштирилган.

Дзержинский номли колхознинг Абдуназар Шамсиев раҳбарлик қилаётган бригадаси деҳқонлари пахта билан бир қаторда 23 гектар майдонга маккажўхори экишган. Ана шу майдонларнинг ҳар гектаридан 85 центнердан макка дони олиш уларнинг бу йилги азму-қарори.

Шунингдек, Зикир Хўжабеков, Тожибой Анорбоев, Қаҳҳор Обидов, Абдуқодир Қирғизбоев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳам 20 — 30 гектар майдонда маккажўхори етиштирилмоқда. Мазкур бригадаларда айни пайтда маккажўхорилар барқ уриб ўсмоқда. Озиқлантириш, суғориш ва ишлов бериш юқори агротехника қоидалари асосида олиб борилмоқда. Маккажўхорикорлар мўл дон билан биргаликда 5000 тонна силос ҳам тайёрлашга сўз беришган.

Хўжаликда олиб борилаётган ишлар олинган мажбуриятга яраша бўлмоқда.

ОЛМА ТЕРИШ ҚИЗҒИН

ДЗЕРЖИНСКИЙ номли колхозда пахтачилик, чорвачилик ҳамда сабзавотчилик билан бир қаторда боғдорчиликни ривожлантиришга ҳам катта аҳамият берилмоқда. Шу мақсадда бундан бир неча йиллар муқаддам иккита боғдорчилик бригадаси ташкил қилинган эди. Мазкур бригадаларнинг боғбонлари мевали дарахтларни буташ, уларга сифатли ишлов беришни юқори агротехника қоидалари асосида олиб бораётганликлари туфайли ҳар йили мўл-кўл ҳосил етиштиришга эришмоқдалар.

Чунончи, бу йил ҳам самарали меҳнат қилиб, боғларда мажбуриятни қоплайдиган даражада ҳосил тўпланмоқда. Бу ўринда айниқса, Ҳолиқ Нарзиқулов бошчилик қилаётган ноз-неъмат бунёдкорларининг меҳнатлари мақтовга сазовордир. Улар шаҳарликлар дастурхонига мавсумда 370 тонна олма етказиб беришлари керак. Ҳозирги кунда олма териш ва уни пешма-пеш жўнатиш ишлари қизғин давом этмоқда.

Хўжаликнинг Абдусалом Жажбилов бошлиқ боғдорчилик бригадаси асосан вино заводларига маҳсулот етказиб беряпти. Бу йил 330 тонна олма топширишга азму-қарор қилган бригада аҳли ҳар куни 10—15 тонна маҳсулот жўнатмоқда. Ҳосил чўғини чамалаб кўрган колхоз боғбонлари жами 700 тонна олма топширишни мўлжалламоқдалар.

А. ҲАЙДАРОВ,
Бекобод райони.

ЧИРЧИҚДАГИ Қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинатида Комил Сопиов пешқадам ишчи сифатида танилган. У айни кунларда 1980 йилнинг иккинчи ярми ҳисобига меҳнат қиляпти.

В. Сироткин фотоси.

ҚУВВАТ ОШДИ

Ғалаба районидаги «Сергели» совхозида репродуктор фермасининг, чўчқа болалари фермасининг иккинчи навбати ишга тушди. Ферма бир йилда ўттиз минг бош чўчқа болаларини ўстириш учун мўлжалланган. Энди унинг қуввати икки баравардан зиёд кўпайди. Жониворларни парвариш қилиш соҳасидаги ишларнинг ҳаммаси тўла механизациялаштирилган, емхашак тайёрлайдиган катта цех қурилган.

(ЎзТАГ).

АҲДГА ВАФО ҚИЛАМИЗ

Колхозимизда юқори ҳосил етиштириш учун кураш авж олиб кетган. Тажрибали деҳқонларимиз беш йилликнинг тўртинчи йилида гектаридан 40—50 центнердан дуру-жавоҳир териб олишга азму-қарор қилишган. Биз эса бу йил ҳам эрта баҳорданоқ олтмиш центнерчилик ташаббусини бошлаб юбордик.

«Ваъда вафоси билан гўзал», дейди доно халқимиз. Буни яхши англаган бригадамиз аҳли йил бошиданоқ сўзлари устидан чиқиш учун астойдил ишга киришдилар. Чигитни яхши ишланган, кафтдек текисланган майдонларга оби-тобида ташладик.

Бироқ об-ҳавонинг ноқулай келиши деҳқонларимиз ишини қийинлаштириб юборди. Ёғингарчилик сероб бўлганлиги учун тупроқ зичлашиб кетиб кўчатлар ҳадеганда амалга кириб, ривожлана олмади.

Ана шундай оғир дамларда бригадамиз аҳли фидокорона меҳнатлари билан қийинчиликларни мардонавор енга билдилар. Тез-тез қаторлар оралари юмшатиб турилди. Ҳар сафар ёмғирдан кейин культивация қилиш амалга оширилди. Бу ишда А. Аллаёров, М. Умаров каби механизаторларимиз намуна кўрсатдилар. Ҳар куни 7—8 гектар майдондаги ниҳолларни ишловдан чиқариб турдилар.

Айни шу кеча-кундузда деҳқон меҳрига қонган ниҳолларимиз барқ уриб ўсмоқда. Олдимизда турган энг муҳим вазифалардан бири гектарларда тўлиқ кўчатлар сақлаб қолиш ва уларни ҳосилдор тупларга айлантиришдир.

«Колхозлар, совхозларнинг ишчилари! Сизлар табиий-офат оқибатларини жуда зўр куч-ғайрат эвазига бартараф этдингиз. Чигитларнинг униб чиқишига ва ғўзаларнинг талаб этилган даражада қалинлигига эришдингиз. Эндиликда моҳирлик билан парвариш қилиш, барча агротехника тадбирларини ўз вақтида ўтказиш билан ғўзаларнинг жадал авж олишига эришиш бош вазифадир» дейилади Республика партия ва ҳукуматининг Мурожаатида.

Бригадамиз аъзолари шу Мурожаат ва область пахтакорлар совети тавсияларига амал қилиб суғориш, культивация ва озиқлантириш ишларини бир-бирига боғлиқ ҳолда олиб бормоқдалар. Бунда Флюра Алиева, Саодат Абдуллаева, Гугарчин Қаҳрамонова сингари дала юлдузлари бошқаларга намуна бўлишмоқда.

С. ТОШХЎЖАЕВ,
Чиноз районидаги Охунбобоев номли колхоз бригада бошлиғи.

«ЭЛЕКТРОХИМПРОМ» ишлаб чиқариш бирлашмаси компрессор мосламаларининг мўътадил ишлашида З. Сербай, З. Идрисов, А. Ахметзянов ва П. Степановларнинг хизматлари салмоқли. Уларнинг ҳар бири ўз касбининг усталари бўлган ветеранлардир.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ЁШЛАР ТАРБИЯСИ — ЭЪТИБОРДА

Коммунистик партия, совет халқи ёш авлод тарбиясига, уларни Ватанга садоқат руҳида вояга етказишга алоҳида эътибор бермоқда. Жумладан коммунизмнинг ёш қурувчиларига ҳамма вақт ғамхўрлик кўрсатиш, ғоявий жиҳатдан чиниқтириш ҳақида ўртоқ Л. И. Брежнев шундай деган эди.

«Ўзимизнинг сиёсий тажрибамизни, иқтисодий ва маданий қурилиш проблемаларини ҳал этиш вазифасини ёш авлодга ўргатиш, ёшларни ғоявий жиҳатдан тарбиялашга раҳбарлик қилиш, уларнинг ўз оталари ишини, улуғ Ленин ишини муносиб давом эттириши учун ҳамма чораларни кўриш бизнинг бурчимиздир».

Ёш авлодга коммунистик тарбия бериш, уларни ватанпарварлик, интернационализм, меҳнатга муҳаббат руҳида ўстириш соҳасида пойтахтимизнинг Собир Раҳимов районида ҳам хилма-хил амалий ва назарий ишлар қилинмоқда. Район халқ маорифи бўлими томонидан битирувчи синф ўқувчилари ўртасида касб танлаш бўйича суҳбат ва учрашувлар ташкил қилиш анъанага айланиб боряпти. Касб танлаш ойликлари, меҳнат ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари билан учрашувлар ўтказилмоқда. Юқори синф раҳбарлари ва ота-оналарнинг учрашувларида турли хил проблематик масалалар муҳокама этиб бориляпти.

Март ойи давомида райондаги 133, 159, 191, 233, 242-мактабларда касб танлаш бўйича қизиқарли тарбиявий соатлар ўтказилди. «Келажак касбимнинг ажойиб кишилари» мавзуида бир қанча докладлар ўқилди. Баҳорги каникул даврида эса юқори синф ўқувчилари саноат корхоналарига экскурсиялар уюштиришди. Бу тадбирларни амалга оширишда район комсомол комитети билан бевосита ҳамкорлик қилинди.

Мактаб ва техникумларда коммунистик тарбияни амалга оширишда илмий-бадиий адабиётлардан кенг фойдаланилмоқда. 23-мактаб ўқитувчилар коллективи дарс процессида ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Кичик ер», «Тикланиш», «Қўриқ» асарларидан айрим эпизодларни мисол келтириб, социалистик Ватанни ҳимоя қилиш, урушдан кейинги даврда халқ хўжалигини тиклашда оталар кўрсатган жасоратни ҳикоя қилиб беришди. Тарих, жамиятшунослик дарсларида ушбу асарлар мазмунида совет халқининг мисли кўрилмаган қаҳрамонликлари ҳақида сўзлаб берилди.

Яқинда бу мактаб педагогик коллективининг йиғилишида «Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик ва интернационализм руҳида тарбиялаш» мавзусида докладлар ўқилди. Ўқувчилар эса халқлар дўстлиги темасида кўпгина лекциялар тинглашди. Туркистон ҳарбий округи музейига уюштирилган экскурсия ҳам ёшларда чуқур таассурот қолдирди.

Район территориясида жойлашган қатор ўқув юртларида ўтказилаётган суҳбат ва учрашувлар мазмуни тобора бойиб бормоқда. «Социалистик Ватанни ҳимоя қилишда Ленин назарияси», «Улуғ Ватан уруши йилларида комсомолнинг роли», «Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари халқларининг санъати», «Тошкент — тинчлик ва халқлар дўстлиги шаҳри» номли илмий-амалий учрашув кечалари фикримизнинг далилидир.

Ёшлар клублари фаолиятига эътибор тобора кучайтириляпти. Тошкент Давлат университети студентларининг «Кругозор», «Миконд» заводи ёшларининг «Изланиш» клублари қатнашчилари сони ортиб бормоқда. Масалан, завод клубида 150, университет клубида эса 860 нафар йигит-қизлар иштирок этишади. Уларда ҳар хил темалардаги савол-жавоб кечалари, оммавий тадбирлар, СССРнинг ички ва ташқи сиёсати, коммунистик қурилишнинг назарий ва амалий проблемалари ҳақида кўплаб лекция ва суҳбатлар, учрашувлар ташкил этилади.

Тарбиявий ишларни йўлга қўйишда маҳалла комитетларининг ҳам роли ортиб бормоқда. Ўзгент маҳалла комитетининг раиси Н. Абдубеков «Ахлоқий тарбия ҳақида» суҳбат ўтказди. Баҳодир, Фрунзе, Ленинчи маҳаллаларида ҳам кўп марталаб учрашув ва суҳбатлар бўлиб ўтди. Ахлоқ тарбиясида мактаб ва жамоатчиликнинг ҳамкорлиги ҳақида биринчи сон ўрта мактаб ота-оналар комитетининг раиси Н. Мўминов ва 46-мактаб директори В. Н. Бондарёвалар докладлар қилишди.

Халқлар дўстлиги тарбиясини янада авж олдириш мақсадида бу йил интернационал студент-қурилиш отрядлари ташкил этилди. 1979 йил ёзги каникул пайтида бу отряд аъзолари Польша, Германия Демократик Республикаси, Югославия Социалистик Федератив Республикаси ва Чехословакия Социалистик Республикасида ишлашади.

Районда намунали жанговар ва меҳнат анъаналарини ёшларга ўргатиш, уларни ҳар томонлама баркамол инсон қилиб тарбиялаш учун ана шу хилда муваффақиятли иш олиб борилмоқда.

М. ДАУКАЕВ.

ОБЛАСТЬ КАСАБА СОЮЗЛАРИ СОВЕТИДА

ХАЛҚ УСТАЛАРИ КЎРИГИ

Доҳий Ленинга республикамиз халқ усталарининг эҳтиром билан ўз ижодкорлик намуналаридан совға қилганликларини яхши биламиз. Халқ усталари ишлаган дурдоналарни кўриб кўп завқ ва шавқ олганмиз.

Совет ҳокимияти ўрнатилгач амалий санъатни ривожлантиришга катта аҳамият берилди. Халқ ижодкорлиги ўсди, камол топди. Диёримизда кўпгина кишилар бўш вақтларида миллий санъат билан шуғулланадилар.

Область касаба союзлари Совети июль ойида бадиий ҳаваскорлар, амалий санъат билан шуғулланувчи халқ усталарининг кўргазмасини ўтказишга қарор қилди. Кўргазмалар Чирчиқ, Ангрен, Бекобод ва Олмалиқ шаҳарларида марказлаштирилади. Кўргазмани ўтказишдан мақсад меҳнаткашларни эстетик руҳда тарбиялаш, бадиий ҳаваскорлик, амалий санъатнинг барча турларини яна ҳам ўстириш, ҳаваскор санъаткорларни профессионал санъаткорлар билан ҳамкорлигини янада яхшилашдир. Ҳозирданоқ кулолчилар, наққошлар, ўймакорлар, рассомлар, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг аъзолари кўргазмага қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Ғолиблар диплом, ёрлиқ ва пул мукофотлари билан тақдирланишади.

ДЎСТЛАР ҲУЗУРИДА

Тошкент ва Иваново области меҳнаткашлари кўп йиллардан, ишлаб чиқариш, маданий-маиший ишлар, умуман, кўп соҳалар бўйича мусобақалашиб келишади. Ўзаро тажриба алмашадилар. Дўстлик ипларини яна ҳам мустаҳкамлайдилар. Кейинги йилларда дўстлик алоқалари улғайиб бормоқда.

Кунни кеча Ўзбекистон ўтга чидамли ва қаттиқ қотишмали металлар комбинати маданият саройининг «Кристалл» вокал-инструментал ансамбли ивановолик дўстлари ҳузурида бўлдилар. Чирчиқликлар етти кун давомида мусобақадош областнинг турли корхоналари, хўжаликлари, ташкилотларида бўлиб, маҳоратларини намойиш қилишди. Куй ва қўшиқлари билан дўстлар кўнгилларини хушнуд этдилар.

ҚЎРИҚ ЕРЛАР САХОВАТИ

Совхозимиз Чотқол тоғи ён бағирларига жойлашган. Асосан сабзавот, картошка, ғалла, чорва маҳсулотлари етиштирилади. Экин майдонларимиз бўз ерлар. Шунинг учун ҳам дастлабки пайтларда ерларни текислаш, суғоришда анча қийинчиликка дуч келгандик. Бунинг устига чопиқ, ҳайдов тракторлари етишмасди. Юк ташийдиган машиналар мутлақо йўқлиги учун бошқа ташкилотлардан ижарага олиб ишлатардик. Совхозимиз ишчи-хизматчилари партия ва ҳукуматимиз ёрдамига таяниб хўжалик экономикасини кўтариш учун астойдил ҳаракат қилдилар. Биз қийинчиликларни саҳий ерга меҳр қўйиш ва матонатли меҳнат билан енгдик, десак бўлади.

Сабзавот ва бошқа экинларнинг ҳосилдорлиги йил сайин ортиб борди. Область ва маҳаллий партия, совет, хўжалик ташкилотлари совхозимизни техника билан таъминлашда катта ғамхўрлик кўрсатишди. Биз эса техникани моҳирлик билан бошқарадиган механизатор кадрлар тайёрлашга жиддий эътибор бердик. Трактор, бульдозер, скрейперларнинг тилини биладиган ёшлар етишиб чиқди. Албатта, дала ишлари тўла механизациялашгандагина юқори ҳосил етиштириш мумкин. Ҳамма экин учун ҳам ер қанчалик чуқур, сифатли ҳайдалса шунча яхши.

Механизациядан фойдаланиш ва деҳқончилик маданияти юксала боргач, экинлар ривожи яхшиланиб, сабзавот, картошка, қовун-тарвуздан юқори ҳосил ола бошладик. Жумладан, ўтган йил якунларига бир назар ташласак, буни яққол кўриш мумкин. Давлатга маҳсулот топширишда районда биринчи ўринни эгаллаб, мусобақа ғолиби бўлдик. Мукофотга битта енгил машина олдик.

Совхозда илғор тажрибалар, агротехника фани ютуқлари ишлаб чиқаришга кенг жорий этилаётганлиги учун ўтган хўжалик йилида пландаги 2850 тонна ўрнига 3600 тонна картошка етиштирилди. Сабзавот плани эса 172 процент бажарилди. Яъни 2185 тонна ўрнига 3700 тонна сабзавот топширилди. Полиз экинлари ҳосили ҳам мўл бўлди. 2000 тонна қовун-тарвуз етиштирдик.

Йил охирида умумий экиндан олган даромадимизни ҳисоблаб қарасак, мўлжаллаги 80 минг сўм ўрнига 211 минг сўм соф фойда олибмиз. Шунингдек, тежамкорликка эътиборни кучайтираётганлигимиз, ортиқча харажатларга чек қўяётганлигимиз туфайли бир центнер сабзавот етиштириш учун 11 сўм ўрнига 9 сўм, қовун-тарвуз учун 4 сўм ўрнига 3 сўм 42 тийин, картошканинг бир центнери учун 16 сўм ўрнига 15 сўм 67 тийин сарфланди, холос. Бу дастлабки натижалар ишимизни янада тадбиркорлик билан, аниқ ҳисоб-китоб асосида олиб боришга ундайди.

ХЎЖАЛИК РАҲБАРИ МИНБАРИ

Бу йил зиммамизга оширилган социалистик мажбурият олдик. 500 гектар картошка майдонининг ҳар гектаридан 110 центнердан, 190 гектар сабзавотдан 200 центнердан ҳосил топширишга аҳд қилганмиз. Бу ўтган йилдагига нисбатан анча кўпдир. 1978 йили совхоз ялпи ҳосилдорликни 10 минг тоннага етказганди. Ҳозир эса 14 минг тонна маҳсулот етказиб бериш учун курашмоқдамиз. Бу ишда коммунистлар авангардлик қилишмоқда.

Ўтган йили коммунист Усмон Шахов бошлиқ комплекс механизациялашган бригада ташкил этилганди. Бригадага 30 гектар ер ажратиб берилди. 7 киши ишлади. Техникадан, ўғитдан, сувдан ишнинг кўзини билиб фойдаланилди. Етилган ҳосил пешма-пеш териб олиниб, ўша куннинг ўзида тайёрлов пунктларига жўнатилиб турилди. Натижада, гектаридан 140 центнердан картошка етиштирилди.

Бу йил бундай бригадаларнинг сонини 7 тага етказдик. Жуман Парников, Юсуп Соликов каби механизаторлар раҳбарлик қилаётган бу бригадаларда иш пухта ташкил этилган. Бригада бошлиқлари тракторларни бошқаришади. Улар картошка экиш, культивация қилиш, ҳосилни техника билан йиғиштириб олишда шахсий намуна кўрсатишмоқда.

Хўжалик хисобида ишлаётган комплекс механизациялашган бригадаларнинг ойлик иш ҳақлари аниқ белгилаб қўйилди. Бригада бошлиғи — механизаторга 210 сўм, аъзоларига 170 сўмдан ҳақ тўланмоқда. Бу эса ҳар бир кишининг топширилган ишга бўлган масъулиятини анча оширди, меҳнат унумдорлигини 1,5 баробарга кўтарди. Ўтган йили Усмон Шахов бошлиқ бригадада бир центнер маҳсулот етиштириш учун 16 сўм ўрнига 12 сўмдан сарфланганди. Бошқа бригадаларда 15 сўмданга тўғри келганди.

Кўриниб турибдики, хўжалик ҳисобида иш юритиш иқтисодий жиҳатдан анча фойдали экан. Бу йил ҳам комплекс механизациялашган бригадалардан умидимиз катта. Уларда экинни суғориш, маҳсулотни қоплаш ва юклашдан бошқа ҳамма ишлар техника ёрдамида амалга оширилмоқда. Бизда 17 бригада бор. Яқин йиллар ичида уларнинг ҳаммасини ҳам комплекс механизациялашган, хўжалик ҳисобида ишлайдиган бригадалар сафига қўшиш ниятидамиз. Бу маҳсулот етиштириш қийматини 50 процентгача арзонлаштириш имконини беради. Бундан чиққан фойда эса ўша бригада аъзоларига қўшимча мукофот тариқасида берилади.

Шу вақтгача давлат биздан ҳар бир килограмм картошкани 11,5 тийиндан қабул қилиб оларди. СССР Министрлар Советининг яқинда қабул қилган қарорига мувофиқ бир килограмм картошканинг харид нархи 16,5 тийиндан бўлди. Картошканинг давлатга янги баҳода сотилиши туфайли совхозимиз камида 200 минг сўм қўшимча фойда қилади.

Ер хазина. Хўжалигимизда очиш мумкин бўлган қўриқни, бўз ерларни ўзлаштириш учун жиддий киришганмиз. Ўтган йили 149 гектар ташландиқ жарлик ерлар текисланганди. Ариқ олиниб сув чиқарилди. Бу йил 173 гектар ер текисланди, бетон-лоток ётқизилиб, ариқ четлари мустаҳкамланди. Янги ўзлаштирилган ер қишлоқ хўжалик оборотига киритилди. Қишлоғимизда шу билан бир қаторда совхоз ишчиларининг турмуш даражасини янада яхшилаш бўйича ҳам катта ишлар қилинмоқда. Икки ерда теплица комбинати, 2 та дала шийпонини қуриш ишлари ҳам тезкорлик билан олиб борилмоқда.

Ғалла ўрим-йиғими ҳам бошланиб қизғин боряпти. Баҳорикорлардан 15—17 центнердан дон олишни кўзлаб турибмиз. Илғор сабзаваткорларимиздан Бўрибой Тожиддинов, Шерали Жумадуллаев бошлиқ бригада аъзолари ҳозирнинг ўзида ҳар гектар ердан 20 ўрнига 22 тоннадан эртанги карам топшириб қўйишди. Мирза Жўраев, Усмон Шахов, Усмон Маматқулов бошлиқ бригадаларнинг хирмони ҳам баракали. Ҳар гектар ердан пландаги 100 ўрнига 130—140 центнердан картошка топширилмоқда. Юқори ҳосил етиштириш эвазига 300 минг сўм соф фойда олишга ҳаракат қиляпмиз. Сўзсиз бунга эришамиз.

Турар-жой, маданий маиший бинолар қуриш, кенг авж олиб кетди. Посёлкада 17 уй-жой биноси қурилиб фойдаланишга топширилди. Йил охиригача яна 20 та турар-жой тайёр бўлади. Хонадонларга водопровод сувлари келтирилмоқда. Савдо-сотиқ намунали йўлга қўйилди. 2 қаватли «Наврўз» савдо дўкони ишлаб турибди. Маъмурий, маиший, маданий бинолар посёлкамиз жамолини яна ҳам очиб юборди. Эрта-индин маиший хизмат кўрсатиш комбинатининг филиали иш бошлайди.

Л. И. Брежневнинг «Қўриқ» асарида чўлқуварларнинг қаҳрамонона меҳнатларига юксак баҳо берилган. Қудратли коллективнинг ақл-идроки туфайли қанчалан-қанча улкан ишлар амалга оширилаётганлиги таъкидланган. Биз ҳам сувсиз қақраб ётган лалмикор ерларни забт этишда техникадан, фан ютуқларидан, илғор тажрибалардан самарали фойдаланиб, аҳоли учун энг зарур бўлган сабзавот, картошка, полиз экинларидан кўплаб ҳосил етказиб берамиз.

Турғунбой ОРИПОВ,
Коммунистик районидаги У. Юсупов номли совхоз директори.

АНВАР Эргашев Оҳангарон қурилиш материаллари комбинатининг илғор ишчиси. У мазкур корхонада 1967 йилдан буён меҳнат қилиб келяпти. Коммунистик меҳнат зарбдори бўлган бу йигит ишлаб чиқариш топшириқларини ошириб бажариш билан бирга фақат аъло сифатли маҳсулот топширмоқда. Шахсий беш йиллик топшириғини муддатидан илгари бажариш мажбуриятини олиб ишлаётган А. Эргашевнинг меҳнат календарида айни кунларда 1981 йил бошланди.

В. Сироткин фотоси.

ОНА УСТОЗ, ҚИЗЛАР ШОГИРД

БУ оиланинг меҳнат фаолияти билан танишар экансиз, беихтиёр хаёл ўтмишга етаклайди. Яқиндагина, Улуғ Октябрь инқилобидан олдин ўзбек хотин-қизлари тўрт девордан нарини кўролмас эди. Паранжи-чачвон паноҳида кўчага чиқиб, шу кўйи яна тўрт девор бағрига қайтиб кирарди. Эркаклар билан тенг ҳуқуқлилик, улар билан бир сафда туриб меҳнат қилиш хотин-қизларнинг тушларига ҳам кирмаган. Эндичи? Мана, социалистик турмуш тарзининг, социалистик жамиятнинг ёрқин намунаси — Заҳро опа Иброҳимованинг уч қизи ва келини ўзи билан бир фабрикада меҳнат қилади. Қизлари ишлаб чиқаришда илғор бўлган онанинг шогирдлари, пешқадамлар.

Дарахт бир ерда кўкаради, дейишади. Заҳро Иброҳимова ҳам бир жойда — пойтахтдаги бадиий буюмлар фабрикасида Улуғ Ватан уруши совет халқининг жаҳоншумул тарихий ғалабаси билан тугаган йилдан бошлаб меҳнат қилиб келяпти. Ўша тантанавор кунларда Заҳро 7-синфни битирди ва меҳнат қучоғига отланди. Фабрикага келгач, уни попоп цехининг иши ўзига мафтун этди. Танлаган тикувчилик касби билан бир қаторда попопчиликни ҳам ўргана борди. Меҳнатсевар, ҳар нарсага қизиқувчан қизчани тажрибали каштачилар ўз қучоғига олиб, меҳр билан касб ўргатдилар. Урушдан кейинги оғир дамларда бор кучи ва имкониятини ишга солиб, фидокорона меҳнат қилди. Аҳолига кўпроқ кийим-кечак зарурлигини ҳис этиб, 1,5—2 сменалаб ўз машинаси ёнида қолиб кетадиган қизча тез кунда коллектив оғзига тушди.

Мана, орадан 34 йил вақт ўтибди. Бу давр ичида Заҳро Иброҳимова неча юз минглаб сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди, юзлаб ёшларни ўз касби, маҳоратидан баҳраманд қилиб, уларни мустақил ҳаётга йўллади. Айни кунларда ҳам у зарбдор ишчи бўлиш билан бирга меҳрибон мураббий ҳамдир. Шунингдек, қайси участкада иш оқсаб қолса, Заҳро опани ўша ерда кўриш мумкин. У ҳамкасбларига, шогирдларига ҳамма вақт ёрдамга тайёр. Бу ёрдам қўлидан келади ҳам, чунки попоп цехида Заҳро опа билмайдиган касб, у «тили»ни тушунмайдиган машина йўқ.

— Биз Заҳро опанинг шогирдларини санаб ўтирмаймиз, — дейди цех бошлиғи Ш. Саидвалиева, — чунки цехга келган ҳар бир ёш унинг ёрдамидан, меҳр-муҳаббатидан баҳраманд бўлади. Заҳро опа айни кунларда 14 кишилик бригадага бошчилик қиляпти. Бу коллектив тайёрлаётган маҳсулотнинг аксарияти давлат Сифат белгиси билан. қолганлари биринчи сорт билан ишлаб чиқарилмоқда. Бригада чеварлари 1,5х2,5 катталикдаги духоба сўзана ишлаб чиқаради. Улар кунига пландаги 10 та ўрнига 11—12 та шундай маҳсулот тайёрлашмоқда. Бригадирнинг меҳнат календарида 1980 йилнинг иккинчи ярми бошланган. Мунаввар Иноғомова, Ҳамида Хўжаева, Нури Қораева каби илғор ишчилар смена топшириқларини 1,5—2 бараварга етказиб адо этишяпти.

Заҳро Иброҳимова ветеран ишчи бўлиш билан бирга меҳрибон она ҳамдир. У 9 фарзандни тарбиялаб вояга етказди. Қизлари она изидан боришди. Тўнғичи Салтанат 10-синфни тугатди-ю, тўғри онасининг бағрига ишга келди. У 12 йилдан буён попоп цехида ишлаб, эл ҳурматини қозонган зарбдорлардан бири бўлиб қолди. Иккинчи қизи Муҳаббат ҳам 8 йилдан буён пешқадам попопчи. Диломнинг шу цех коллективига келиб қўшилганига 4 йилдан ошди. У ҳам смена топшириқларини ошириб бажариш билан бирга фақат аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Саодат 10-синфни тугаллаяпти. Саодатнинг ҳам аҳди ягона — онаси ва опаларининг сафига қўшилмоқчи. Опанинг келини Раъно ҳам қўли гул попопчи сифатида танилган...

Заҳро Иброҳимованинг ўғиллари Ҳикмат, Равшанлар ҳам ишчилар — улар шофёрлик касбини эгаллаб, ўз коллективларининг пешқадамлари сифатида эътибор қозонишган.

Опа билан суҳбатлашганимизда, бу касбга шунчалик меҳр қўйишингизнинг боиси нимада, деб сўрадик.

— Янги оила қурган бахтли келин-куёвларнинг хонадонини биз тиккан буюмлар безаб туради, уларнинг турмушига зийнат бўлиб, қувончига қувонч қўшади. Одамларга қувонч улашишдан ортиқ бахт борми!

С. СУЛТОНОВ.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

БЕТОН УЧУН ЕЛИМ

Грузиядаги тоғ гидроэнергетикаси проблемалари илмий-тадқиқот институти полимер материаллари химияси лабораторияси ходимлари бетон буюмларини ямовчи елим яратдилар. Пеноэпоксид смолалари асосида яратилган янги елим сув остида мавжуд иморатларда вужудга келувчи синиқ ва тешикларни бекитиш учун мўлжалланади. Текширишлар бетон ва материаллар янги елим билан ямалган жойидан умрбод ажралмаслигини кўрсатди. Буюмлар уланиб, икки чеккадан тортилганида елим уларни қўйиб юбормади, балки бетон уланмаган жойларидан емирила бошлади. Бундай елимдан фақат гидроэнергетикадагина эмас, балки металлургияда, қурилишда, ирригация ишларида ва бошқа соҳаларда муваффақият билан фойдаланиш мумкинлиги аниқланди.

КАВЕТАЦИЯНИНГ ОЛДИ ОЛИНАДИ

Гидроэлектростанцияларда ишлатилувчи турбиналарнинг парраклари дарё сувининг кучли оқими, кислород пуфакчалари, майда қум ва лойқа таъсирида тез ейилиб ишдан чиқиши маълум. Бу ҳодиса техникадан каветация номи билан маълум бўлиб, юқорида айтилган институт ходимлари унинг олдини олиш муаммосини амалда ҳал қилдилар. Бунинг учун арзон ва кенг полиэтилен полимерларидан фойдаланишни таклиф қилдилар. Полиэтилен бу борада пўлатдан устунлик қила олди. Полиэтилен билан прессланган металл ёки бетон ҳар қандай юзага яхши ёпишиш қобилиятига эга бўлар экан. Шундай қилиб, бундай материал турбина паррагларини каветациядан, коррозия, қум ва лойқа таъсиридан сақлаб, унинг хизмат даврини узайтиради. Грузин олимлари таклифлари бир қатор электростанцияларида амалга оширилди.

КАНОП ЎГАЙ ЭКИНМИ?

ЯНГИЙЎЛ ВА ЎРТА ЧИРЧИҚ РАЙОНЛАРИДА ИККИ-УЧ ЙИЛДАН БЕРИ КАНОП ЕТИШТИРИШ ПЛАНЛАРИ НЕГА БАЖАРИЛМАЁТИР.

КАНОП — пойтахт область хўжаликларида етиштирилаётган асосий техника экинларидан биридир. Унинг пояси-ю, толаси юксак қадрланади. Сабаби — бутун Совет Иттифоқи бўйича бизнинг республикамизда, асосий қисми эса областимизда экилади. Демак, Тошкент области планни бажармаса, республикада ҳам, мамлакатда ҳам план бажарилмай қолади. Бу соҳада Иттифоққа донг таратиш ёки, аксинча, арзимаган сабаб билан область шаънига доғ тушириш ҳеч гап эмас. Лубкорларимиз зиммасидаги вазифанинг шарафлилиги ҳам, масъулияти ҳам ана шунда.

Хўш, каноп экувчи районлар ва хўжаликларнинг коллективлари бу вазифанинг муҳимлигини қай даражада тушуниб, умумий хирмонга қандай улуш қўшмоқдалар?

Канопдан юқори ҳосил олишда бой тажриба орттириб, йиллик топшириқ ва юксак социалистик мажбуриятларини мунтазам ошириб бажариб келаётган коллективлар оз эмас. Аксинча, 2—3 йилдан бери давлат планларини сурункасига бажаролмай, областимизни орқага тортаётган районлар ва хўжаликлар ҳам йўқ эмас. Масалан, Янгийўл ва Ўрта Чирчиқ районлари шаънига нордон гаплар айтса арзийди.

Бу икки район канопзорлари бўйлаб рейд бошлашдан аввал қўлимизда мавжуд бўлган айрим ночор рақамларнинг мағзини чақиб, одилона таҳлил қилайлик.

Ўрта Чирчиқ райони лубкорлари ўнинчи беш йиллик бошлангандан бери бирор марта ҳам планни бажармадилар. Ачинарлиси шундаки, районда ҳосилдорлик ҳам, планнинг бажарилиш кўрсаткичи ҳам йилдан-йилга пасайиб боряпти. Ўтган йили эса бира тўла 56 процентга тушиб қолди. Тўғри, мутасадди ташкилотларнинг раҳбарлари пландаги 3800 гектар ўрнига 2722 гектар майдонга каноп экилганлигини рўкач қилиб, ҳақиқий аҳволни хаспўшлашга уринишлари мумкин. Бироқ бу сабаб эмас — шунчаки баҳона бўлиб қолади. Чунки, ҳосилдорликнинг 144,7 центнерга тушиб қолганлигини ҳеч қандай сабаб билан оқлаш мумкин эмас.

Райондаги «Коммунизм» ва «Партия XXII съезди» колхозлари канопчиликда қолоқлик ботқоғига тобора чуқуррoқ ботиб бормоқдалар. «Партия XXII съезди» колхозида бу экин ҳосилдорлиги дастлабки йили 163 центнерни, кейинги йили 154,4 центнерни ташкил этган бўлса, ўтган йили 137,8 центнерда қолиб кетди. Бундай тескари диограмманинг кўриниши «Коммунизм» колхозида янада хунук. 1976 йили 133,3 центнердан ҳосил олингани ҳам дуруст бўлган экан. Кейинги йили бу кўрсаткич 96,6 центнерга ва ниҳоят зарбдор йилда 52,7 центнерга тушиб қолди.

ОБЛАСТЬ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БОШҚАРМАСИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ ҚЎШМА РЕЙДИ

Бизнингча, бу рақамлар таҳлилга муҳтож эмас. Афтидан, хўжалик лубкорлари баҳорда 154 гектар ерга уруғ ташлашган-у, шундан сўнг канопзорга фақат кузда ҳосилни ўриб-йиғиб олиш учун келишган, холос. Чунки, аҳвол шундай экан, агротехник ишлов ҳақида сўз юритиш мумкинми, ахир.

Куйбишев номли, «Ленин йўли» ва К. Маркс колхозларида ҳам каноп етиштириш давлат планлари бажарилмаётир. Бунинг устига уч йилдан бери ҳосилдорликнинг пасайиб бораётганлиги партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларини ташвишлантирмаяпти.

Янгийўл районида, асосан тўртта хўжаликда каноп етиштирилади. Йилига 1000 гектар атрофидаги ерга каноп экилади. Район лубкорлари ўнинчи беш йилликни муваффақиятли бошладилар. Биринчи йили 1025 гектар майдонга уруғ ташланиб, 189 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. План 112,6 процент қилиб бажарилди. Партия ва ҳукуматимиз ўнинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари ортиғи билан бажариш юзасидан берган кўрсатмаларининг муваффақиятли бажарилишига мустаҳкам замин яратилди. Аммо, дастлабки йил ютуғи район лубкорларини ўта хотиржам қилиб қўйган шекилли, кейинги йилиёқ ишнинг чатоғи чиқди. Ҳосилдорлик 43,4 центнерга камайиб кетиб, план 81,2 процент бажарилди, холос. Бундай ҳол аччиқ сабоқ бўлиши керак эди. Афсуски, аксинча бўлди. Ўтган йили давлат плани 65,4 процентда қолиб кетди. Район давлатдан қарийб 6100 тонна каноп пояси қарз бўлиб қолди. Энди беш йиллик планни муддатидан илгари ортиғи билан бажариш ҳақида эмас, қарзлардан қандай қилиб қутилиш ҳақида бош қотиришга мажбур бўлинди. Чунки, уч йиллик қарз 7000 тоннага яқинлашиб қолди.

Бундай чекинишни оқлашга арзийдиган объектив сабаблар борми?

— Бор, — дейди район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг катта агрономи, бош агроном вазифасини бажарувчи Мирза Йўлдошев. — Бизни сифатли уруғ билан таъминлашмаяпти. Ҳар йили 5—6 кондицияли энг сифатсиз уруғ беришади.

Хўжаликларнинг қандай уруғ билан таъминланаётганлиги область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасида аниқ ҳисоб-китобда. Масалан, ўтган йили район хўжаликларига фақат 1—2 кондицияли уруғ етказиб берилди. Вақтинча ўртоқ М. Йўлдошевнинг эътирозини тўғри деб туриб, ҳақиқий аҳволга назар ташлайлик. Уруғлик сифати паст бўлган 1977 йили Ленин номли колхоз ҳар гектар ердан қарийб 171 центнердан каноп пояси олди. «Ленинизм» колхозида ҳосилдорлик 64 центнер, Ҳ. Турсунқулов номли колхозда 89 центнер бўлди. Ўтган йили эса 1—2 кондицияли уруғ экилди. Ҳосилдорлик Ленин номли колхозда 210 центнердан ошди. «Интернационал» колхозида 111,2 центнер, Ҳ. Турсунқулов номли колхозда 116 центнерданга тўғри келди. Мисоллардан кўриниб турибдики, ҳосилдорлик уруғнинг сифатига ҳам боғлиқ. Аммо, Ленин номли колхоз ҳар қандай шароитда ҳосилдорликни кескин пасайтирмай, планни бажараётган бир пайтда мунтазам оқсаб келаётган хўжаликларнинг бу колхоздан ҳосилдорликда юз центнер ортда қолишини ҳеч қандай сабаблар билан оқлаб бўлмайди, албатта.

Областимизнинг олти райони Чиғириқ дон қабул қилиш корхонасига маҳсулот топширади. Шу кунларда бу ерда иш қизғин. Суратда: корхонага келтирилган донни қабул қилиш пайти.

А. Мальцев фотоси.

„ОЛТИН БОШОҚ“-ЛАР КАРВОНИ

ҚУЁШ тиккага келган пайт. Катта трассанинг ўнг томонидаги поёнсиз ғаллазорларда «олтин бошоқ»ларнинг майин чайқалиши, қуёш нурида ял-ял товланиши ажиб манзара касб этади.

Бу ғаллазорлар «Ленинград» совхозига қарашли. 3350 гектар майдонда комбайнларнинг наъраси бир зум ҳам тинмайди. Ўримни ипатоволиклар тажрибаси асосида уюштирган хўжалик ғаллакорлари «ғаллазор — бункер — прицеп — қабул пункти» усулида иш тутмоқдалар.

Дала йўлидан хирмон томонга, хирмондан эса қабул пунктлари томон йўл олаётган транспортларнинг кети узилмайди. Енгил чанг кўтариб, иккита тележка тиркаган трактор йўлдан ўтди. Уни 25 йилдан бери механизаторлик касбини улуғлаб келаётган Ўринтой Ўразалиев бошқариб боряпти.

— Ажойиб механизатор, — дейди совхоз директори Холис Қаҳрамонов, — ўз касбига меҳр қўйганлардан. 13 боланинг отаси. Катта ўғли ҳам совхозда механизатор. Ғалланинг қадр-қимматига етадиганлардан. Айниқса, ўрим-йиғим даврида тиниб-тинчимайди. Хирмонга ҳар куни 30—35 тонна дон ташимаса ишлагандек бўлмайди. Совхозимизда бундай тиниб-тинчимас механизаторлар, комбайнчилар кўп.

Совхоз директори айтганидек, ғаллазорда жавлон уриб меҳнат қилаётган азаматлар кўпчиликни ташкил этади. Комбайнчи Самад Ёрматов ҳар йили ҳам ғалла ўрим-йиғимида актив иштирок этади. Мусобақада байроқдорлик қилади. Бу йил ҳам у ҳар куни 7—8 гектар майдондаги ғаллани ўришга эришмоқда. Жаҳон Рисбоев, Диёр Суннатов каби комбайнчиларнинг иш унуми қувончли.

Ўриб-йиғилаётган дон ҳосилини тўхтовсиз ташишда шоферлар хизмати каттадир. Фозил Алиев ишчан шоферлардан. У кунлик топшириқни 1,5—2 ҳисса бажараяпти. Муслим Шомилов ҳам Фозилдан қолишмаётир.

Кунлик иш якуни дала шийпонидаги социалистик мусобақа бурчагига ёзиб борилади. Бу ерда Самад Ёрматов билан унинг мусобақадоши Диёр Суннатовлар номини тез-тез ўқиш мумкин.

Ғаллазорларда меҳнат қилаётганлар учун ҳамма шарт-шароитлар яратиб берилган. Ўрим-йиғимда қатнашаётганлар туш пайтида ва ишдан кейин мароқли дам оладилар. Район маданият бўлими ҳаваскорлари, лекторлар тез-тез келиб туришади.

Ғаллазорларда совхознинг 9 та комоайни унумли ишлаяпти. Район партия комитети ва район ижроия комитети бу асосий ғалла етиштирадиган хўжаликда ўрим-йиғимни тезлаштириш мақсадида қўшни хўжаликлардан ҳам комбайнлар ва транспорт воситаларини сафарбар этди.

Ҳозир 8 та комбайн ёрдамга келди. Шуниси қувончлики, ғалла ўрим-йиғими билан биргаликда чорва моллари учун тўйимли озуқа бўлган сомон тайёрлаш ишлари ҳам конвейер усулида ташкил этилмоқда.

Ҳар гектар ердан 27 центнердан жами 3875 тонна бошоқли дон етиштириш ва унинг 2 минг тоннасини давлатга сотиш учун кураш олиб бораётган совхоз ғаллакорлари буғдой ўримини тугалламоқдалар. Қолган майдонлардаги донни ҳам тез кунлар ичида йиғиштириб олиш учун кураш қизғин давом этаётир.

Ф. ЗИЁДУЛЛАЕВ,
Р. ЭСОНОВ,
Бекобод райони.

МЕҲНАТ — ШОН ШАРАФ

Унинг исми Мария, фамилияси Ким. Коммунистик районидаги Свердлов номли колхозда сут соғувчи бўлиб ишлайди. Тонг отмасдан ферма томон йўл олаётган бу жонсарак аёлнинг меҳнат фаолияти ҳақида фикр юритар эканман, кўз ўнгимда у яратаётган сут булоғи ва ундан қанча-қанча одамларнинг баҳраманд бўлаётганлиги намоён бўларди.

Дарҳақиқат, Мариянинг кунлик, ойлик иш натижаларига кўз ташласангиз наинки, уч-тўрт юз килограмм, йўқ, минг, юз минг, юз эллик минг литрларни ўқийсиз. Мана Мариянинг 8 йиллик кўрсаткичи. 1971 йили ҳар сигирдан 3205 литрдан, 1972 йили эса 4018 литрдан, 1973 йили эса 5417 литрдан сут соғиб олганди. Кўриниб турибдики, у ҳар йили сут булоғини ошира борди. Ниҳоят 1978 йилга келиб, у колхоздагина эмас, бутун районда рекорд қўйди. Ҳар бош сигирдан 5500 литрдан сут соғиб олди.

Рақамлар, рақамлар... Буларнинг замирида қанчадан-қанча меҳнат, машаққат, маҳорат бор. Бироқ, шу даражага етиш учун сабот, матонат, ғайрат-шижоат кўрсатиш керак бўлади. Ахир соғувчиликнинг ўзига хос қийинчиликлари бор. Уни енгиш осон эмас, албатта.

Мария биринчи галда боқувидаги сигирларнинг зотини яхшилашга ҳаракат қилди. Шу билан бирга сигирларни қисир қолдирмаслик учун аниқ ҳисоб-китоб билан иш юритди, молларни тўйимли ем-хашак билан боқишга, вақти-вақтида яйратишга олиб чиқишга катта эътибор берди. У машҳур сут соғувчилар Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари — Анастасия Чудная, Мунаввар Исҳоқовалар билан ҳамсуҳбат бўлган, уларнинг катта-катта йиғинларда ўз тажрибалари ҳақида айтган гапларини кўп тинглаган. Ҳар сафар йиғилишдан қайта туриб, дилида «Инсоннинг қўли гул, мақсадига эришиш учун фақат кунт, сабр, қаноат, матонат керак. Мана, Мунаввар, суяги меҳнатда қотганлиги шундай билиниб турибди, ёшлигидан соғувчиликка меҳр қўйибди. Ҳар сигирдан олти минг-а!»

У шулар ҳақида ўйлаганда ўзи ҳам юрагига улуғ ният — «уларга етиб оламан» деган орзуни тугиб келарди. Колхозга қайтгач, ҳамкасблари, ферма мудири билан шулар ҳақида гаплашар, баҳслашарди. Нега энди шароит бир хил бўлган хўжаликларда кўрсаткичлар ҳар хил бўлади. Ҳатто фермамизнинг ўзида ҳам сут соғувчиларнинг кўрсаткичлари турлича. Сигирларнинг зоти бир хил-ку!

Демак, қарови бир хил эмас-да. Қани энди илғорлар, ўз касбини севган соғувчилар сафи кенгаяверса.

Колхоз даромади ҳам шунга яраша ошаверади-ку. Мария булар ҳақида жон куйдириб сўзларди.

Ҳамқишлоқлари коммунист Мария Кимнинг ана шундай фазилатлари, кўпчиликнинг манфаатини кўзлаши, одамларга ғамхўрлигини ҳисобга олиб район Советига депутат қилиб сайлашган.

Одатда, меҳнатсевар, жафокаш кишилар соддадил, самимий бўлишади. Мария ҳам худди шундай хислат эгаси. У билан суҳбатлашсангиз яхши-яхши ниятлари, одамлар ҳақидаги мамнун сўзларини эшитиб хурсанд бўласиз. Кўксини Меҳнат Қизил Байроқ ордени безаб турибди. Бу юксак мукофотни у 1976 йили олган. Ҳовлисида эса яп-янги «Жигули» енгил машинаси. Моҳир сут соғувчи уни сут булоғини яратишдаги жасорати учун мукофотга олган. Шунинг учун ҳам у «Меҳнатим — шоним-шарафим» деган сўзларни сира тилидан қўймайди.

Ф .УСМОНОВА.

Гапнинг тўғриси шуки, баҳонага ўрин йўқ. Райондаги барча раҳбар ташкилотларда «Ишлашни хоҳлаган имконият қидиради, хоҳламаган эса баҳона қидиради» деган ибратли нақл беш-олти жойга кўринарли қилиб осиб қўйилган. Бундай кўргазмали агитация хўжа кўрсин учунми?!

Янгийўллик лубкорлар ўтган йиллар сабоғидан қандай хулоса чиқардилар? Қолоқлик ўрнини тўлдириш учун қандай чоралар кўриляпти? Канопнинг шу кеча-кундуздаги ривожи қандай?

Эътироф этиш керакки, район хўжаликларида канопнинг умумий аҳволи яхши. Парвариш сифатли бўлгани учун асосий майдондаги каноплар авжи баланд. Бироқ рейд давомида анчагина камчиликлар ҳам юзага чиқдики, улардан кўз юмиб бўлмайди.

«Ленинизм» колхозидаги канопчилик билан шуғулланадиган асосий бригадага Мови Идрисов раҳбарлик қилади. Бригаданинг 80 гектар ери бор. Тўрт бурчак бўлмасада, яхлит картанинг ичкарисида икки сувчи юрибди. Уларни ишдан қўймай, шийпонга йўл олдик. Бу ерда қоровулдан бошқа ҳеч ким йўқ.

Шийпон ёнидаги канопзорни оралаб ичкари юрамиз. Картанинг 10 гектарча келадиган бу бўлагини ўт босиб кетибди. Ажриқ илдизи яхши тозаланмай каноп экилган экан. Хавфлиси шундаки, зарпечак авж олиб кетаётир. Ҳар ўн қадамда бўйрадек-бўйрадек жойни зарпечак қоплаган. Культивация сифатсиз ўтказилган. Кетмон чопиғи назорат қилинмаган. Колхозчилар бир метр ерга битта кетмон уриб кетаверишган. Натижада бегона ўт ўлмаган. Вазият эса бригада аъзоларини оммавий сафарбар этиб бегона ўтни қуритиш, иккинчи озуқани бериб, зудлик билан сув таратишни тақозо этади.

Ленин номли колхознинг Анорқўл Йўлдошев бошлиқ бригадаси канопчиликда юқори ҳосилли ҳисобланади. Ўтган йили 238 центнердан хирмон кўтарган. Аммо бригаданинг бу йилги 15 гектарлик картасидаги канопнинг ривожи бизни қаноатлантирмади.

— Бу йил каноп учун яхши ер ажратилмади, — изоҳ беради бригадир. — Карта ўрталарида 0,5—1 гектарли шўр тупроқли ерлар бор. Шу ерлардаги каноп аввалига ўсишдан қолиб, сарғайиб, нимжон бўлиб туради, кейинчалик эса тез гуркираб ўсади ва мўлжалдаги ҳосилни бераверади.

Бригадирнинг гапи тўғри бўлса бордир. Аммо, канопзорда ғумай ва зарпечак авж оляпти. Кўчат қалинлиги нормадаги 750—800 минг туп ўрнига 650 мингдан ошмайди. Айниқса, карта четларидаги кўчатларнинг бут бўлишига эътибор берилмаган. Айрим жойларда 10—15 метргача кенгликда кўчат йўқ. Хуллас, бу йил бригада коллективининг 250 центнер юзасидан олган социалистик мажбуриятини бажара олишига ишонгимиз келмади.

Ҳолмат Норов «Интернационал» колхозининг пешқадам бригадаларидан бирига раҳбарлик қилади. Бу йил канопнинг ривожи анча дуруст. Йўл қўйилган ягона камчилик шундан иборатки, канопга иккинчи марта сув таратишдан олдин 2 гектарча ердаги ўт тўла тозаланмаган. Сувдан кейин улар авж олиб кетиб, юлиб ташлаш қийинлашади, бир иш икки иш бўлади. Шунинг учун тупроқ селгиши билан бригада аъзоларини ёппасига сафарбар этиб, бегона ўтларни қуритиш керак.

Ўсган Жиянбоев бошлиқ бригадада каноп бир марта суғорилган-у, ўтдан тозаланмай туриб иккинчи марта ўғит берилган. Демак, бу ўғитнинг асосий кучи бегона ўтга озуқа бўлган. Картадаги аҳвол ҳам буни тасдиқлаб турибди. Биринчидан, ўт жуда кўп. Айрим участкаларда канопни ҳам босиб кетган. Иккинчидан, каноп бир текис эмас. Бир ерда экиннинг бўйи бир қарич бўлса, айрим ерда бир метр. Учинчидан, каноп чанқатиб қўйилган. Картага назар ташласангиз экиннинг ранги ҳар хил кўринади. Баъзи ердаги каноп сувсизлик ва иссиқдан қовжираб, қорайиб, куйиб кетган.

Йўлдош Зокиров бошлиқ бригада шу бригадага қўшни. Канопзорлари ҳам бир-бирига туташ. Аҳвол эса мутлақо бошқача. Бу ердаги бир текис ривожланган, дуркун каноп кўзни қувонтиради. Сабаби шундаки, экин қулай агротехник муддатларда озиқлантирилиб, культивация қилинган, суғорилган. Ҳозиргача икки марта ўғит солиниб, икки марта сувга қондирилди. Демак, бу ерда ўғит билан, сув билан культивация бир-бирига мутаносиб олиб борилган. Самараси эса кўзга яққол ташланиб турибди.

Ўрта Чирчиқ райони хўжаликларидаги канопзорларни айланиб қониқиш ҳосил қилдик. Район лубкорларининг қолоқликдан қутилиш учун астойдил ҳаракат қилаётганликлари кўриниб турибди. Айниқса К. Маркс номли, «Северний маяк» колхозларида барқ уриб ўсаётган каноплар бизни қувонтирди. Бу хўжаликларда канопни озиқлантириш, техника ёрдамида ишлов бериш тўла ва сифатли тугатилган. Карталарда экин текис ривожланиб, бўйи бир метрдан ошган. Энди ҳар 10—12 кунда қуллатмай суғориб турилса, бас. Фақат план эмас, социалистик мажбуриятларни ҳам ошириб бажариш мумкин.

Ким Пен Хва номли колхоз райондаги каноп етиштириладиган асосий хўжаликлардан. Бу йил 495 гектар майдонга уруғ ташланган. Биз колхознинг 1—8—10 бригадаларини айландик. Уч бригада канопзорларида ҳам камчиликлар кўзга ташланди. Айниқса, 10-бригададаги аҳвол ачинарли. Ўтган йилги шолипоя ўрнига экилган канопни бутунлай ўт босиб кетган. Ер нотекис. Картанинг 4—5 жойида сув кўллаган. Колхоз раҳбарлари ва мутахассислари бу аҳволни «Шолипоя» ўрнига экилгани учун шундай бўлди», — деб изоҳлашади. Йўқ, бу баҳона холос. Ҳосил тақдири ҳал бўлаётган ҳозирги пайтда баҳона излаб ўтирмай, кузданоқ ўйлаб иш қилиш лозим эди. Шолипоя яхши ҳайдалиб, сифатли текисланганида, кўкламда яна бир марта кўздан кечирилиб каноп экишга киришилганида, шундай хол юз бермас эди.

8-бригадада икки гектарлик алоҳида-алоҳида ерга уруғлик учун каноп экилган. Бирида кўчат жуда нотекис, хатоси кўп. Бунинг устига печак ўт авж олиб кетган. Печак уруғини каноп уруғидан ажратиб бўлмайди. У тезда юлиб ташланиб, карта тозаланмаса, бу ердан олинган уруғ яроқсиз бўлиб қолади, шунча меҳнат зое кетади. Иккинчи уруғлик картада эса каноп ягана қилинмаган. Ҳозир нормадаги 180 минг ўрнига ўртача 350 минг туп кўчат бор. Ҳали ҳам кеч эмас. Тезда ягана қилинмаса, сифатли уруғ олиб бўлмайди.

Бу йил областимиз лубкорлари она-Ватанга 310 минг тонна каноп пояси етказиб бериш мажбуриятини олишган. Бу улкан хирмонга каноп экадиган барча районлар ўз ҳиссаларини қўшишлари керак. Янгийўл ва Ўрта Чирчиқ районлари меҳнаткашлари эса ўтган йиллар қарзини ҳисобга олиб бу йил алоҳида ғайрат кўрсатишлари лозим бўлади.

Ҳадемай, канопзорларга техника киролмай қолади. Шунинг учун бегона ўтларни тезда йўқотиш йиллик нормадаги минерал ўғитларнинг қолган қисмини шу ғанимат кунларда бериб бўлиш, ўсишдан ортда қолган карталарни сўнгги культивациядан чиқаришга улгириш зарур.

Янгийўл ва Ўрта Чирчиқ районлари меҳнаткашлари мавжуд нуқсонларни зудлик билан тугатиб, мўл ҳосил учун мустаҳкам замин яратишлари, бу йил кузда баракали хирмон кўтариб, қолоқлик доғини албатта ювишлари керак.

А. ҚОДИРОВ,
Область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг пахтачилик ва бошқа техника экинлари бўлими бошлиғи.

А. ЙЎЛДОШЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

ВОҚЕАЛАР, ФАКТЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

НИКАРАГУАДАГИ АҲВОЛ

САН-ХОСЕ, 10 июль. (ТАСС). Қўзғолончиларнинг «Радио Сандино» радиостанцияси хабар беришича, миллий озодлик фронтининг отрядлари Леон ва Дирьямба шаҳарларидан икки колонна бўлиб мамлакат пойтахти Манагуага ҳужум бошлаганлар. Сомоса қўшинлари катта-катта талафот бермоқдалар, руҳи тушиб кетган солдатлар буйруқларни бажаришдан бош тортиб, қуролларини ташламоқдалар ва ваҳимага тушиб чекинмоқдалар.

Информация агентликлари диктатор гвардияси Ривас шаҳри районида ҳар қандай қилиб бўлса ҳам мамлакатнинг жанубидаги шу муҳим стратегик марказдан ватанпарварларни «суриб чиқариш» мақсадида бир ҳафтадан бери қаттиқ қарши ҳужумлар қилиб турганлигини маълум қилмоқдалар. Никарагуа ҳарбий ҳаво кучларининг авиацияси Ривасга ўт олдирувчи бомба ва фугас бомбалар ташламоқда, Исроилда ишлаб чиқарилган ракеталар бу шаҳарга ердан туриб ёғдирилмоқда. Аммо ватанпарварлар душманнинг ҳужумларини муваффақиятли даф этиб турибдилар.

НЬЮ-ЙОРК, 10 июль. (ТАСС). Қўшма Штатлар Сомосанинг реакцион режимини сақлаб қолишга ва Сандино номли миллий озодлик фронти раҳбарлигидаги тараққийпарвар кучлар зафар қучишига йўл қўймасликка уринмоқда.

Маълум бўлишича, Сомосанинг миллий гвардияси Вашингтоннинг бевосита кўрсатмаси билан «тўнтариш» ясашни мўлжалламоқда. Бу тўнтариш диктаторни расман ҳокимиятдан четлаштириб, АҚШ тўла мадад бериб турган «хунта» ҳукмронлигини ўрнатишга олиб келиши керак.

Қўшма Штатлар синашта бир воситани ҳам қўллаяптики, бу кўпинча бевосита ҳарбий йўл билан аралашувнинг муқаддимаси бўлади: Коста Рикада ва Панама канали зонасида гўё Манагуадаги Америка элчихонаси ходимларини шошилинч равишда кўчириб олиб кетиш учун АҚШнинг бир неча вертолёти ва ҳарбий транспорт самолёти тайёр турганлиги эълон қилинди. Ватанпарварлар тузган миллий уйғониш мувaққат демократик ҳукуматининг ташқи ишлар министри Вашингтоннинг бу қадамларини «АҚШ бизни қўрқитишга уринмоқда», деб тавсифлади. Миллий озодлик фронти бирлашган қўмондонлигининг вакили эса бу «мамлакатнинг ички ишларига аралашишга яққол мисолдир», деди.

САН-ХОСЕ, 10 июль. (ТАСС). Коста-Рика қонун чиқарувчи мажлиси аъзоларининг бу ерда йиғилган фавқулодда мажлиси мамлакатга келган Американинг «С-130» Геркулес» маркали самолёти ва АҚШ ҳарбий-ҳаво кучларининг бир неча вертолети давлат территорияси чегараларидан дарҳол чиқиб кетишини талаб қилди. Бу самолёт ва вертолётларда АҚШ денгиз пиёда аскарлари, алоқа ускуналари ва қурол-яроғлар бор.

Парламент аъзолари қабул қилган резолюцияларида Вашингтонни Лотин Америкаси мамлакатларининг ички ишларига «сурбетларча аралашганликда», Никарагуада манфур Сомоса диктатураси ва унинг империалист ҳомийларига қарши курашаётган ватанпарвар кучларнинг ғалабага эришишларига йўл қўймаслик учун ҳаракат қилаётганликда айбладилар.

СҚЧ-2 ШАРТНОМАСИ МУҲОКАМА ҚИЛИНМОҚДА

ВАШИНГТОН, 10 июль. (ТАСС). Стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги (СҚЧ-2) янги Совет-Америка Шартномасини ратификация қилиш масаласини сенатнинг ташқи ишлар комиссияси муҳокама этишга киришганлиги илгари хабар бериб ўтилган эди.

Комиссия раиси сенатор Ф. Черч муҳокамани бошлаб бериб СҚЧ-2 шартномасини муҳокама қилиш АҚШ сенати олдига шу вақтгача қўйилган масалаларнинг энг муҳими эканлигини айтди «ҳар биримизнинг тақдиримиз бу масалага берадиган жавобимизга боғлиқдир. Бизнинг қароримиз,— деди сенатор,— Совет-Америка муносабатларини стабиллаштириш йўлида тағин ҳам кенгроқ миқёсда қиладиган ишларимизга ҳал қилувчи таъсир ўтказади».

Ф. Черч шартномани масъулият билан, объектив равишда ва унинг моҳиятини ўйлаб кўриб чиқишга, бемаҳал қаттиқ позицияда туриб олишга йўл қўймасликка ва иккинчи даражали ҳамда нуқул техникавий масалалар билан овора бўлиб қолмасликка сенаторларни даъват этди.

Давлат секретари С. Вэнс ва мудофаа министри Г. Браун сенатга СҚЧ-2 Шартномасини ратификация қилишни тавсия этдилар.

МИЛИТАРЛАШТИРИШНИНГ ҲАЛОКАТЛИ ОҚИБАТЛАРИ

ЛОНДОН, 11 июль. (ТАСС). Исроилнинг ҳукмрон доиралари ўтказаётган агрессив босқинчилик йўл мамлакатнинг иқтисодий аҳволига ҳалокатли таъсир қилмоқда. Лондондаги «Файнэншл таймс» газетасининг ёзишича, Исроил тўлиқ балансининг камомати деб аталган муҳим иқтисодий кўрсаткич ўтган йил мобайнида анча кўпайиб, 1,9 миллиард долларга етай деб қолди.

Тель-Авив қурол-яроғ сотиб олишга жуда катта маблағ сарфлаётганлигини газета шу аҳволнинг асосий сабабларидан бири деб атайди. Ҳозир Исроил импорти жами қийматининг тахминан чорак қисми қурол-яроғ сотиб олишга тўғри келади. «Файнэншл таймс» газетаси Садат режими билан «сулҳ шартномаси» тузилгандан кейин ҳам Тель-Авив қурол-яроғларнинг қимматбаҳо, турларини сотиб олишга катта маблағ сарф қилмоқда. Чунончи, бултур шу мақсадларга қилинган харажатлар 48 процент кўпайди. Мутахассисларнинг тахминича, Исроилнинг қурол-яроғ сотиб олиш чиқимлари бундан буён ҳам муттасил ортаверади.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

БУДАПЕШТ. Венгрия кемасозлик ва кран заводининг коллективи йилнинг биринчи ярмини муваффақиятли якунлади. Корхонада шу йилнинг дастлабки олти ойи мобайнида ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ҳажми 6,5 процент кўпайди. Бу натижаларга меҳнат унумдорлигини оширишнинг илғор методларини қўлланиш туфайли эришилди. Завод буюртмачилари орасида Совет Иттифоқи ҳам бор. Қуввати 2 минг от кучига тенг келадиган шатакчи кемалар Совет Иттифоқига етказиб берилмоқда.

РИМ. Милан шаҳридаги «Саффа» гугурт фабрикасининг ишчилари ишлаб чиқариш биноларини эгаллadилар. Бу корхона Италиядаги энг катта гугурт фабрикаларидан биридир. Меҳнаткашлар ўзларининг ана шу ҳаракатлари билан корхона эгалларининг фабрикани ёпиб қўйиб, кўплаб кишиларни ишдан бўшатиш ниятига қарши қатъий норозилик изҳор этдилар.

АДАН. Яман Халқ Демократик Республикаси Форс кўрфази районидаги мамлакатларнинг ишига АҚШ ҳарбий йўл билан аралашиб, таҳдид қилишини қатъиян рад этади ва Ҳинд океани ҳавзасида Американинг ўз кучини намойиш этишини қаттиқ қоралайди. Яман социалистик партиясининг бош секретари Абдил Фаттоҳ Исмоил Америка телевидениеси ходими билан суҳбатда ана шу гапларни айтди.

(ТАСС).

Лаос Халқ Демократик Республикаси эртанги кунга ишонч билан қарамоқда. Мамлакатда 1978 йилдан бошланган халқ хўжалигини ривожлантиришнинг дастлабки уч йиллик плани Совет беш йилликлари тажрибасини ўрганган ҳолда тузилган эди. Республика экономикаси ана шу план асосида ривожланмоқда. Суратда: мамлакатдаги Намнгумск ГЭСининг инженери Кузол, навбатчи инженерлар Сенг-Хам, Улам Сутхамавонглар иш устида.

Н. Акимов фотоси, ТАСС фотохроникаси.

ФАЛАСТИН ХАЛҚИ БИЛАН БИРДАМЛИК

ПАРИЖ. (ТАСС). Парижда араб мамлакатларининг халқлари ва Фаластин халқи билан халқаро бирдамлик конференциясини тайёрлашга бағишланган коллоквиум ўз ишини тамомлади. Конференция шу йилнинг ноябрь ойида Лиссабонда ўтказилади.

Коллоквиумнинг якунловчи ҳужжатида Ливандаги кескин вазият учун Исроил жавобгардир, деб таъкидланади.

Ҳужжатда айтиладики, Миср билан Исроил Кэмп-Дэвидда тузган битим Фаластин «автономияси» деб аталмиш лойиҳани кўзда тутади. Ана шу лойиҳа босиб олинган араб территорияларининг қўшиб олинганлигини қонунлаштиришга ва Исроил бу жойларни мустамлака қилганлигини абадийлаштиришга қаратилган. Бу лойиҳа Фаластин халқи бирлигига путур етказишни ҳам мақсад қилиб қўяди.

Кэмп-Дэвид битимларининг амалга оширилиши Яқин Шарқда тинчликка хавф-хатарни кучайтиради, деб таъкидланади ҳужжатда. Битим ушбу районда империалистларнинг ҳозир-нозирлигини мустаҳкамлайди. Буни АҚШ, Миср ва Исроил иттифоқида кўриш мумкин. Бу иттифоқ чет эл ва ғайри миллий монополияларнинг манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган.

Коллоквиум қатнашчилари Фаластин проблемасини БМТ Бош ассамблеясининг резолюциялари асосида ҳал этмай, Яқин Шарқдаги можарони одилона бартараф қилиб бўлмайди, деб таъкидладилар.

Пойтахтнинг Қорақамиш массивидаги Марказий дорихона коллективи аҳолига намунали хизмат кўрсатмоқда. Суратда: дорихонанинг ишчан ходимларидан Зайтуна Мусабоева (чапдан) ва Маъсуда Ҳасанова иш устида.

М. Нуриддинов фотоси.

ДЕНДРОПАРК ҚИЁФАСИ ЎЗГАРМОҚДА

Узоқ йиллардан бери тошкентликлар ва шаҳар атрофи меҳнаткашларнинг севимли оромгоҳи бўлиб келган бу маскан кейинги пайтда қаровсиз қолиб кетди. Дендропарк маъмурияти, ишчи-хизматчилари ободончилик ва кўкаламзорлаштириш ишларини бутунлай ташлаб қўйдилар.

Авваллари пойтахтдаги «Ғалаба» маданият ва истироҳат боғининг филиали бўлиб келган бу маскан шу йилнинг эрта баҳорида Ўрта Осиё Ўрмончилик илмий-текшириш институтига қайтариб берилди. Маҳаллий партия ва совет органлари Дендропаркни Тошкент районидаги энг йирик дам олиш комплексига айлантиришга қарор қилди. Ана шу мақсадда зудлик билан план-лойиҳа ишлаб чиқилди.

Инсон туғилиб, вояга етиб, эл-юртга наф келтиргунча 18—20 йил вақт ўтади. Дарахт ҳам бамисоли одамдай. Амал олиб, мева туккунча ёки одамларга соя-салқин бергунча кўп йиллар керак.

— Албатта, табиий шароитни план-лойиҳага бўйсундирмасдан аксинча, план-лойиҳани табиатга мослаштириш керак, — дейди Тошкент район партия комитетининг иккинчи секретари А. Тўрахонов. Парнинг катта йўл томонидаги қаровсиз, ётиб, чакалакзор бўлиб кетган қисмидаги тартибсиз дарахтларни қурувчилар кесиб ташлашган. Район партия комитети бунинг олдини олмоқда. Махсус штабнинг мажлисида ана шу масала ҳам кўриб чиқилди. Паркнинг табиий шароитини ҳисобга олиб лойиҳага муҳим ўзгартишлар киритилди. Очиқ эстрада, спорт майдончаси яланг жойларда қуриладиган бўлди. Парк этагидан ўтган тезоқар Қорақамиш канали ўз ўзанини йил сайин ўзгартириб, дарахтларга зиён етказаётганлигини ҳисобга олиб область сув хўжалиги мутасаддиларидан каналнинг шу участкасини реконструкция қилишни илтимос қилдик. Ҳозир иш фронти тайёрланмоқда. Мақсадимиз паркни мумкин қадар тезроқ меҳнаткашларнинг кўнгилли ҳордиқ чиқарадиган хушманзара жойга айлантиришдир.

Парк район саноат, транспорт корхоналари, муассасалари ўртасида ҳашар йўли билан қайта қуриляпти. Бу ишда 23 ва 24-махсус кўчма механизациялашган колонналар (бошлиқлари А. Акрамов, Б. Ҳамидов), техника комплекти ишлаб чиқариш бошқармаси (бошлиғи Г. Зверев), боғдорчилик машиналари бўйича махсус конструкторлик бюроси (директори Б. Волков), 170-ремонт-қурилиш бошқармаси (бошлиғи Э. Отабеков) коллективлари бошқаларга ўрнак бўлишмоқда.

Паркни тўлиқ ишга туширишнинг белгиланган муддати тобора яқинлашмоқда. Бу ерда чойхона, кафе, болалар ошхонаси, отиш тири, арғимчоқ, шахмат-шашка тахталари, кишилар дам олиши учун зарур бўлган бошқа барча нарсалар муҳайё қилинади.

Дендропарк аралаш дарахтзор дегани. Бу ерда дуб, қайрағоч, қарағайсимон дарахтлар ўсмоқда. Улар Улуғ Ватан уруши даврида экиб парвариш қилинган. Дарахтлар илм-фанга, одамларга тўла-тўкис хизмат қилиши керак. Ўйлаймизки, Тошкент райони меҳнаткашлари паркни обод қилиб, маданий дам олишни янада юқори савияга кўтарадилар.

А. АБДУБАННОПОВ.

ҚИШЛОҚ УЧУН МУТАХАССИСЛАР

ТОШКЕНТ қишлоқ хўжалик институтининг Фарғонадаги филиалида дастлабки битириб чиқиш маросими бўлди. Қирқ уч киши бухгалтерия учети факультетини тамомлаб, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг молия-иқтисод хизмати мутахассислари дипломини олишди. Уларнинг ҳаммаси ишлаш учун Ўзбекистон колхоз ва совхозларига юборилди.

Ҳозирги вақтда филиал кундузги ва сиртқи бўлимларининг уч факультетида 450 студент таълим олмоқда. Уларнинг кўпчилиги колхоз ва совхозларнинг стипендиатларидир. Янги ўқув йилида институтнинг Фарғонадаги филиалига яна тўрт юз киши қабул қилинади.

ОЛМАЛИҚ химия заводининг профилакторийси иккинчи йил фаолият кўрсатяпти. Бултур қурилган бу шифо ва ҳордиқ масканида барча шароитлар муҳайё. Суратда: дам олувчилар профилакторийда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Спорт

СПАРТАКИАДА ҚУВОНЧЛАРИ ВА ТАШВИШЛАРИ

СССР халқлари ёзги VII спартакиадаси мусобақалари кун сайин қизимоқда. Кеча «Экспоцентр» Бутуниттифоқ бирлашмаси павильонида шахматчилар беллашувларини бошлаб юборишди. Ҳар бир команда сафида тўққизтадан спортчи (еттита эркак ва иккитадан аёл) қатнашади. Спартакиадада жаҳон чемпионлари Анатолий Карпов билан Мая Чибурданидзе, собиқ чемпионлар Михаил Таль ва Нона Гаприндашвили, Тигран Петросян билан Василий Смислов ва бошқа машҳур гросмейстерлар дона суришади.

Марказий Армия спорт клуби залида қиличбозларнинг мусобақалари давом этмоқда. Эркаклар ўртасида рапира бўйича ғолиблар аниқлангандан кейин шу турда аёллар ўртасида ҳам совриндорлар маълум бўлди. РСФСР вакили Наила Гилязова чемпионлик шоҳсупасига кўтарилди. Унинг командадош дўсти Лариса Цагараева кумуш, москвалик Татьяна Алешкова эса бронза совриндори бўлди.

Республикамиз вакили Собир Рўзиев муваффақиятсизликка учраганини маълум қилган эдик. Лекин унинг мағлубиятида учрашувга судьялик қилган Э. Пурлиевнинг ҳам айби бор. Василий Станкович билан бўлган беллашувда спортчимиз устинлик қилган бўлса-да, судья спортчимизни мағлуб деб топди ва бу нотўғри қарори учун судьялар коллегияси томонидан мусобақадан четлаштирилди.

Павел Железнёв кучли қиличбозларга қарши муносиб рақобатлик қила олди. Бронза совриндори Александр Романков, руминиялик П. Куки, ёшлар ўртасида жаҳон чемпиони италиялик К. Монтано билан деярлик тенг олишди ва шахсий ҳисобда кучли ўнликдан жой олди.

Аёллар ўртасидаги беллашувларда қатнашаётган яна бир вакилимиз Валентина Печёра уч даврани муваффақиятли якунлаб, навбатдаги босқичга чиқди. Энди у олимпиада чемпиони Елена Беловага қарши курашга чиқади.

Теннисчиларнинг беллашувларида Ўзбекистон командаси биринчи ғалабани қўлга киритди. Вакилларимиз Қирғизистон командаси билан бўлган учрашувда 7:1 ҳисобида ғолиб келишди ва энди умумий 9—12 ўринлар учун куч синашишади.

●

РАҚИБЛАР МАЪЛУМ

10 июлда Цюрихда Европа чемпионлари кубоги ва кубок эгалари кубоги ҳамда УЕФА кубоги учун ўтказиладиган мусобақа қатнашчилари ўртасида дастлабки қуръа ташланди. Биринчи тур ўйинлари 19 сентябрда, жавоб учрашувлари эса 3 октябрда бўлади. Чемпионлар кубоги ўйинида Тбилиси динамочилари Англиянинг «Ливерпуль» командаси меҳмони бўлишади. Кубок эгалари кубоги бахсида эса пойтахт динамочилари Албаниянинг «Вилллания» клубини қабул қилишади. Киев динамочилари билан Донецкнинг «Шахтёр» футболчилари совет спорти шарафини УЕФА кубоги ўйинларида ҳимоя қилишади. Киев футболчилари Болгариянинг ЦСКА командасини, Донецк футболчилари эса Франциянинг «Монако» командасини қабул қилишади.

●

12 ЎЙИНДА ҒАЛАБА

«Андижанка» хаккейчилари мамлакат чемпионати олий лигасида якка пешқадамлик қилишмоқда. Келаси йил Москвада бўладиган олимпиада мусобақалари программасига биринчи марта киритилган, шунингдек илк бор ўтказилаётган мамлакат чемпионатида республикамиз вакилларининг карвонбошилик қилишаётганлиги қувонарлидир. Охирги турда Олмаотанинг «Спартак» командасини 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратган андижонлик қизлар 12 ўйинда биронта ҳам очко йўқотмай якка пешқадамлик қилишмоқда.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

МЕН ЯШАЙМАН...

ПАБЛО НЕРУДА йигирманчи аср жаҳон адабиётининг улкан намояндаларидан бири. Нафосат олами хазинасига юз мингдан ортиқ дурдона шеърлар ёзиб қолдирган бу ажойиб шоирнинг бутун умри изланиш ва курашларда ўтди. Ҳаётининг мазмунини захматкаш, ижодий меҳнатда ва она—халқи ҳамда инсониятнинг бахтиёрлигида деб билган шоир бу ғояга умрбод содиқ қолди. Натижада, у буюк шоир, ажойиб инсон, антифашист сифатида шуҳрат қозонди. Шунинг учун ҳам уни билганлар, у ҳали ҳаётлигидаёқ Лотин Американинг виждони, Чили шоири, Лотин Америкаси шоири, инсониятнинг шоири деб атадилар. У авлодлар хотирасида ҳам шундайлигича қолади.

Пабло Неруда 69 йил умр кечирди. Унинг асл исми Нефтали Рикардо Рейес Басуальто эди. Пабло Неруда шоирнинг тахаллуси бўлиб, кейинчалик бу исм 1946 йилдан бошлаб паспортига ҳам кўчган.

П. Неруда 1927 йилда бошлаб Шарқ мамлакатларида Чили мамлакатининг элчиси сифатида дипломатик хизматга ўтди. У 1934—1937 йилларда Испанияда Чили элчиси бўлиб ишлади. Буюк испан шоири Ф. Г. Лорка ва унинг шеърияти билан яқиндан танишув Неруда ижодига катта таъсир кўрсатди. У испан халқининг фашизмга қарши курашида актив иштирок этди. Шоирнинг оташин руҳда битилган «Испания қалбимдасан» (1937) тўпламида унинг фашизмга бўлган қаҳр-ғазаби ўзининг ёрқин бадиий ифодасини топган. Мадриддаги йиғилиш ва митингларда ўқилган озодлик, тинчлик ва демократияга чорловчи шеърлари учун Чили ҳукумати уни Мадриддан чақириб олади.

Эндиликда Пабло Неруданинг ижтимоий-сиёсий фаолияти янада кучаяди, у Чилида зиёлилардан иборат антифашистик ташкилот уюштиради.

(ПАБЛО НЕРУДА ТУҒИЛГАН КУННИНГ 75 ЙИЛЛИГИГА)

Иккинчи жаҳон уруши даврида Пабло Неруда «Сталинградга муҳаббат қўшиғи» (1942 йил), «Сталинградга яна муҳаббат қўшиғи» (1943 йил) достонларини эълон қилди. 1945 йилда Чили Компартиясн сафига кирди ва ўша йили Чили сенатининг аъзоси қилиб сайланди. Пабло Неруда сенат минбаридан мамлакатдаги режимга қарши, антимиллий сиёсатни қоралаб сўзлаган 1948 йил 6 январдаги нутқи учун подпольеда яшашга мажбур бўлди.

У подпольеда яшаган даврида 1949 йил ўзининг машҳур «Башарият қўшиғи» эпопеясини ёзиб тугатди. Лотин Американинг тақдири ҳақида ҳикоя қилувчи ушбу эпик асарда халқ оммаси жамиятни ўзгартувчи асосий куч сифатида талқин қилинади. Эпопеянинг кульминацион нуқтасини белгиловчи «Ўрмон кесувчилар қўшиғи» деб аталган поэма учун Пабло Нерудага Халқаро тинчлик мукофоти берилди (1950).

Пабло Неруда дунёда биринчи социалистик давлат — Советлар мамлакатига ҳамиша ҳурмат билан қаради. 1949 йилда у илк бор Совет Иттифоқига келиб, буюк шоир А. С. Пушкиннинг 150 йиллик юбилейи тантаналарида Пол Робсон, Мартин Андерсен Нексеалар билан биргаликда иштирок этди. Пабло Неруда мамлакатимизда уруш асоратларини тугатиш йўлида меҳнат қилаётган совет кишилари билан яқиндан танишар экан, ватанига қайтиш олдидан «Комсомольская правда» газетасида «Сизнинг мамлакатингиз билан танишар эканман, мен Чили озодлиги ва шарафи учун яна катта куч билан курашишга бел боғладим», — деб ёзган эди.

Пабло Неруда бундан ташқари ҳам мамлакатимизга кўп бор келди. Унинг қадрдон дўсти ёзувчи Илья Эренбург таржимасида 1939 йилдаёқ «Испания қалбимдасан» шеърлар тўплами совет китобхонларига тақдим қилинган эди. Кейинчалик шоирнинг кўп томлик танланган асарлари, «Тан оламан: яшадим!» хотиралар тўплами ва бир қанча шеърий китоблари нашр қилинди.

1953 йили Пабло Неруда ҳаётида унутилмас воқеа содир бўлди: унга «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» Халқаро Ленин мукофоти берилди. 1971 йилда эса Нобель мукофоти билан тақдирланди.

Пабло Неруданинг ўзбек тилига «Ўрмон кесувчилар қўшиғи» достони, «Ленин» қасидаси ва кўплаб шеърлари таржима қилинган. Улуғ шоир серқуёш республикамизда ҳам бўлиб, ўзбек меҳнаткашлари ва зиёлилари билан яқиндан танишди. Шоир Ҳамид Ғулом Чили фожиасидан кейин ёзган «Амазонка қўшиғи» поэмасида Чили ҳақида жўшиб сўзлаб, Пабло Неруда образини чизар экан, шундай ёзади:

Пабло ҳам Бухоро
Чолига ўхшар.
Кенг манглай, дўнг бошу
Бурун ҳам гўштдор.

1969 йили Чили коммунистлар партияси мамлакат президентлигига Пабло Неруда номзодини кўрсатди. Лекин шоир Чили демократик кучларининг бирлиги йўлида Салвадор Альенде номзодини ёқлаб, ўз кандидатуралигидан воз кечди. 1970 йилдаги сайловлар халқ бирлигининг ғалабасини таъминлади.

Чилидаги 1973 йилги фашистик тўнтариш П. Неруда соғлиғига қаттиқ таъсир кўрсатди. 1973 йил 13 сентябрда Сантьягода XX аср буюк шоирининг юраги уришдан тўхтади. Бу фожиа бутун Чилини, барча прогрессив инсониятни ларзага солди. Шоир Рауф Парфи «Пабло Неруда ўлимига» номли шеърида кўпчиликнинг кўнглидаги гапни топиб айтган:

Уни ўликлар ўлдирдилар.
Ўлдирдилар шоирни.
Инсонни.
Ҳайқир, ҳайқир, ҳайқир
осмон —
Пабло Неруданинг сўнгсиз
осмони.

Ҳа, Пабло Неруда шеъриятининг бағри жуда кенг, унинг шеърлари эрксевар халқларни бахтиёр келажак учун курашга ва меҳнат қилишга илҳомлантиради. Шоир бир шеърида «Мен яшайман, ўлмайман...» деб башорат қилганидай, у ҳамиша барҳаётдир. Зотан, ўз она юртининг бахтини кўзлаган, озодлигини куйлаган шоир ҳеч қачон ўлмайди.

Нормўмин ОЧИЛОВ,
А. С. Пушкин номидаги тил-адабиёт институти аспиранти.

БИЛАСИЗМИ?

ҲАР ТЎҒРИДА БИР ШИНГИЛ

● БАЪЗАН Ҳиндистонда яшовчи эчкиэмар беихтиёр жиноят иштирокчисига айланиб қолади. Ундан ўғрилар тирик илмоқ сифатида фойдаланадилар. Узунлиги икки метрча келадиган бу калтакесакка арқон боғлаб юқорида тирқиши бўлган деворга қўйиб юборадилар. То ўғрилар арқонга осилиб мўлжалланган жойга чиқиб олгунларича эчкиэмар ёриққа жон-жаҳди билан ёпишиб тура беради.

● ТАДҚИҚОТЛАРДАН шу нарса аён бўлдики, одам ўрта ҳисобда кунига бир соат вақтини гапга сарфлар экан. Демак, олтмиш ёшга кирган одам ўз умрининг икки ярим йилини фақат гапириб ўтказади. Борди-ю, мана шу олтмиш йил мобайнида гапирилган гапни эълон қилиш мумкин бўлса, у ҳолда ҳар бир жилди 500 саҳифадан иборат минг китобли кутубхона бунёдга келар эди.

● ЖАҲОНДАГИ биринчи арифметика бўйича масалалар тўплами арман олими, VI аср математиги Довул Енгилмас томонидан тузилган. Бу масалалар китобининг нусхаси Ереванддаги қадимий қўлёзмалар кутубхонасида — Матенадаранда сақланади.

● АРХЕОЛОГЛАР топган папирусларда эрамиздан олдинги 1478 йили Мисрда ҳукмронлик қилган фиръавн Тутмос III нинг кўпгина ғолибона урушлар олиб боргани ҳақида ёзилган. Юришлардан қайтишида у доим чет эллардан ўз пойтахти Фивага турли ҳайвон ва паррандалар олиб келган. Жаҳонда биринчи бўлиб гўзал Нил дарёси соҳилида ана шундай тарзда ҳайвонот боғига асос солинган.

● ЕВРОПА мамлакатларидаги олимлар океанлардаги якка ҳужайрали сув ўсимликларининг озиқланиш миқдорини ҳамкорликда ҳисоблаш билан шуғулланадилар. Кузатишлар бир йил мобайнида планктон 500 минг тонна темир ва турли рангли металларни истеъмол қилишини кўрсатди. Бундан чиқдики, якка ҳужайрали организмлар бутун дунёдаги металлургия комбинатларининг жами маҳсулотига нисбатан бир неча баробар зиёд металлни қайта ишлар экан.

А. ШЕРОВ тўплаган.

ПАБЛО НЕРУДА

РЕКАБАРРЕН, ЧИЛИ ОТАСИ

Рекабаррен,[1] сен отамизсан,
Сен — Чилининг ўғли, отаси ҳам.
Қурувчи, лоцман, сенинг
замин кенгликларида,
довулларда эр етган меҳнатнинг
келажакнинг зафарли кунларига
бахш этди қувват.
Сен — Ватан, пампа, халқ,
лойтупроқ, мактаб ва уй,
кўзғолон, мушт, ҳужум,
тартиб, марш ва буғдой,
Кураш, буюклик, зарба.
Рекабаррен,
сенинг кўз ўнгингда:
ногирон Ватаннинг яраларига
малҳам қўярмиз деб
ичармиз қасам.
Озодлик,
таҳқирланган шу тупроқда
унар тоза гул бўлиб деб,
ичармиз қасам.
То ғалаба қилмагунча халқ,
Давом эттиргаймиз сенинг йўлинг деб,
ичармиз қасам!

* * *

Синиб ётган тошни кўрсанг, —
мен унинг бўлагиман,
мен чақмоқ билан,
тўлқин,
ер ёнгини билан яқин танишман.
Ҳурмат қил синиқ тошни.
Агар йўлда
олма ўғирлаган болани,
ёки эски аккордеонли
гунг чолни кўрсанг,
шуни албатта эсла:
мен —
бола, чол ва олмаман.
Қамчи олиб қувма болани.
Чолни урма.
Олмаларни тўкма дарёга.

* * *

Мен туғилмаган мамлакатлар кундасида,
туғилишни билмайдиган
мустамлакаларда,
бўлғуси наслларнинг тикилмаган
байроқлари ичида яшадим,
Мен дабдала миллатларнинг энг оғриқ
жойида яшадим,
бировнинг нонига қўшиб едим ўз
қайғу-ҳасратимни.

Муҳаммадали ҚЎШМОҚОВ таржимаси.

[1] Рекабаррен — Чили Коммунистик партиясининг асосчиси ва доҳийси, 1924 йили хиёнаткорона ўлдирилган.

Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхозида икки йилдан бери ишлаётган санъат мактабида 230 нафар бола билим олмоқда. Улар бу масканда музика ва рассомчилик бўйича мутахассисликни эгаллайдилар. Суратда: мактабда машғулотлар пайти.

А. Абалян фотолари.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

БЕКОБОД ШАҲРИДАГИ
99-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1979—80 ўқув йили учун
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Аёлларнинг енгил кўйлакларини, устки кийимларини, эркакларнинг устки кийимлари тикувчиларини; фотограф, сартарош, саноат ва озиқ-овқат товарлари сотувчиси, шахсий буюртмаларни бажарувчи пойафзалчи.

Билим юртига 8 синф маълумотидаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 3 йил.

Ўқишни битиргач, улар ўрта маълумот ҳақидаги диплом оладилар ва 3—4 разрядли мутахассис касбини эгаллаб чиқадилар.

Ўрта маълумотга эга бўлган қиз ва йигитлар қуйидаги ихтисосликлар бўйича ўқишга қабул қилинадилар: аёллар енгил кўйлаклари тикувчиси, саноат ва озиқ-овқат товарлари сотувчиси.

Ўқиш муддати — 1 йил; бичиш малакасини оширган тикувчи. Ўқиш муддати — 3 йил.

Билим юртидаги ўқиш муддати узлуксиз ишлаб чиқариш стажига киради.

Ҳамма ўқувчилар бепул 3 маҳал овқат, кийим-бош, бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Машғулотлар — 1 сентябрда бошланади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: билим юрти директори номига ариза, автобиография, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома, маълумоти ҳақидаги гувоҳнома, яшаш жойидан справка, 6 та фотосурат (3х4 см.), характеристика.

Билим юртининг адреси: Тошкент область, Бекобод шаҳар, касалхона шаҳарчаси (5-автобуснинг «Горбольница» бекати). Телефонлар: 49-09, 49-88.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ
ДАВЛАТ КОМИТЕТИ
201-ЧИРЧИҚ ШАҲАР ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1979—80 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ КАСБЛАР БЎЙИЧА МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ: қўлда пайвандлаш бўйича электр пайвандчилар; қувур ётқизиш, химия аппаратлари ва машиналарни тайёрлаш ва монтаж қилиш бўйича слесарь-монтажчилар; химия ва машинасозлик корхоналари технология ускуналарининг монтажи бўйича слесарь-монтажчилар; кучланиш ва ёритиш тармоқлари бўйича электромонтажчилар; пўлат ва темир-бетон конструкцияларининг монтажчилари; занжирли ва пневмо ғилдиракли кранларнинг машинист-кранчилари.

Ўқиш муддати — 1 йил.

Билим юртига 10-синф ҳажмида маълумотли, Совет Армияси сафларидан запасга бўшатилган, 17—25 ёшда бўлган йигит ва қизлар қабул қилинадилар.

Билим юртига қабул қилинганларга ойига 76 сўм ҳажмида стипендия тўланади ва ишлаб чиқариш практикаси давомида ишланган иш ҳақининг 50 проценти берилади.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқ билан таъминланадилар.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртини аъло баҳолар билан тугатганлар олий ўқув юртларига киришда бериладиган имтиёзлардан фойдаланадилар.

КУРСНИ БИТИРГАНЛАРГА ЧИРЧИҚ ШАҲРИДА ЎЗ ИХТИСОСЛИКЛАРИ БЎЙИЧА ИШ БЕРИШ ГАРАНТИЯЛАНАДИ.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар зарур: паспорт ёки туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, турар жойидан справка, ариза, автобиография, характеристика, мактабдан медицина картаси, фотосурат (3х4 см.).

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

ҚАБУЛ КОМИССИЯСИ ҲАР КУНИ СОАТ 9.00 дан 17.00 гача ИШЛАЙДИ.

Билим юрти адреси: Чирчиқ шаҳри, Будённий кўчаси, 8-уй (Олдинги 23-мактаб биноси). Телефон 6-35-14.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Вақт. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Орлёнок. 10.50 — Аревик. Бадиий фильм. 12.20 — Концерт. 12.50 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Кинопанорама. 16.10 — Скиппи. Бадиий фильм, 7—8 сериялар. 17.00 — Шахмат мактаби. 17.30 — Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар. 18.30 — Поэзия. П. Неруда туғилган куннинг 75 йиллигига. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Қувноқ ноталар. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.05 — Концерт. 20.35 — Театр ҳақида ҳикоялар. 21.30 — Вақт. 22.00 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Торпедо» (Москва) — «Спартак» (Москва). 24.00 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Спектакль. 12.15 — Л. Н. Толстой. Балоғат ёши. Спектакль, 2-қисм. 13.15 — Чарм тўп совринн учун футбол бўйича республика мусобақалари. 13.45 — Ҳур қизлар. Бадиий фильм, 2-серия. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Ёшлик. 19.00 — Иккинчи она тилимизни ўрганамиз. 19.30 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Динамо» (Минск). Танаффус вақтида ахборот. 21.15 — Ахборот. 21.30 — Вақт. 22.05 — Турмуш ва маданият. 22.30 — Осетия афсонаси. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

18.40 — Фильм-концерт. 19.10 — Гаровга тикилган ҳаёт. Бадиий фильм. 14-серия. 20.10 — Янгиликлар. 20.30 — Реклама. 21.40 — Ҳужжатли фильм.

1-ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ
(Т. Шевченко кўчаси, 28-уй)
троллейбус ҳайдовчиларини тайёрлайдиган

6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кирганлар формали кийим-бош ва стипендия, шаҳар электр транспортида бепул юриш ҳуқуқи билан, ёлғиз кишилар ётоқхона ва шаҳар пропискаси билан таъминланадилар.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

12 ИЮЛЬ СОАТ 19.30 ДА

СССР биринчилиги учун

«ДИНАМО» (Минск) — «ПАХТАКОР» (Тошкент)

командалари ўртасида

ФУТБОЛ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П. ЛЕНИН кўчаси, 41.

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750 БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.

Р. 06372. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Е—2523.